

ljudje te potrebujejo

1985

Februar

DUHOVNO ŽIVLJENJE

ZA ŽIVKE NE BODI MRTEV! 1945-1985

Las leyes humanas

La autoridad legítima, civil o eclesiástica, tiene potestad para legislar cada una en su ámbito propio a fin de aplicar o explicitar la ley natural o revelada. El legislador debe establecer leyes en orden al bien común, según las exigencias de los tiempos, las cuales han de ser justas y convenientes y de posible cumplimiento. Es responsabilidad de la comunidad el cumplirlas ya que una vez promulgadas obligan en conciencia porque la ley justa es necesaria para el bien común.

El hecho de legislar manifiesta que el hombre es imagen de Dios en cuanto participa de la providencia del Creador, al extender la sabiduría divina en el ordenamiento de la vida humana.

La vigencia de la ley justa y humana hará posible que los ciudadanos, particularmente los más débiles, no se sientan amenazados por ella, sino, por el contrario, ayudados y protegidos en el ejercicio de su libertad. Sobre esta base, será posible educar a los hombres en el sentido de la ley y combatir su menosprecio y trasgresión sistemática. Sin normas aceptadas y obedecidas no constituimos un cuerpo social sino un informe conglomerado humano.

(La Conferencia Episcopal Argentina)

MOLITEV ZA POKLICE

Dobri Bog, hvala ti, da si nas poklical
v življenje in nam dal različne darove
in sposobnosti. Hotel si, da smo med seboj
povezani in drug drugemu v oporo.

Pomagaj mladim, staršem in vzgojiteljem odkriti
ter sprejeti dar in poklic, ki si ga položil
človeku v srce.

S svojo milostjo utrjuj v nas voljo in spoštovanje
do izbranega poklica, da ga bomo opravljali
z veseljem, vestno in požrtvovalno.

Daj, da bomo v svojem poklicu tvoji skrbni
in odgovorni sodelavci; naj spoštujemo
in cenimo vsako delo, službo in poklic.

V svoji ljubezni povrni vsem, ki nam v svojem
poklicu kaj dobrega storijo.

Marija Odrešenikova in naša mati, prosí za nas!

Temelj zdomstva

Kdor ni doma, je zdoma.

Beseda „zdomstvo“ pomeni odsotnost od doma. Torej je „zdoma“ lahko samo — kdor dom ima, pa v njem ne prebiva.

Zato imamo „Slovenci v svetu“ pravico do pridevka „zdomec“, dokler vemo in čutimo, da je Slovenija naša domovina, čeprav iz tega ali onega razloga ne živimo na njenem ozemlju.

V politično ideološki emigraciji je ta zavest živo prisotna in tako ima danes zdomstvo navadno isti pomen kakor politično izseljenstvo in begunstvo. A ni nujno, da bi tako vedno bilo.

Tudi gospodarski izseljenec je lahko resnični zdomec. Meje, preko katere stopimo iz golega izseljenstva v zdomstvo, ni iskati v vzrokih odhoda z rodnih tal, marveč v odnosu do slovenstva. Zvestoba do domovine in do narodnega občestva potegneta posameznika iz množice izseljencev v zdomsko skupnost.

S tem v zvezi moremo govoriti o „zdomski ideji“. Gre namreč za zvestobo narodu, tudi takrat, ko nas okolje, javno mnenje, razmere in stvarne koristi skušajo odtrgati od narodnega občestva, v katerega smo zakoreninjeni po kulturi, krvi in zgodovinski resničnosti.

Zdomska ideja temelji na kreposti zvestobe.

Kdo je zvest? Kdor drži dano besedo, kdor hrani in oskrbuje to, kar mu je bilo zaupano, kdor čuva, brani in pogloblja prejete vrednote, kdor skrbi, da bo vredno predal to, kar je sam nekoč sprejel v oskrbo; prav tako pa tudi kdor spoštuje in ceni svojo lastno resničnost, z vsemi možnostmi in omejitvami, z nalogami in s poslan-

stvom, ker nam je tudi ta bila dana in zaupana, kot svetopisemski talent.

Zvestoba je sad ljubezni.

Tudi zvestoba do lastnega izvira iz spoštovanja do Stvarnikove volje, ta pa najde svoj globoki smisel, kadar je v nas prisotna ljubezen do Njega, ki je pričetek vse realnosti. Tudi naša ukoreninjenost v naravni skupnosti slovenskega naroda, v tem stoletju in v teh razmerah — ta naša — moja in tvoja stvarnost, ima isti vzrok in isti Vir.

Včasih je zvestoba komaj vidna, neopažena, ker morda tisti hip ni stavljena na preskušnjo. Drugič pa se lahko spremeni v veliko, vse obsegajočo in neizmerno težko zahtevo in ceno določene vrednote.

Prav kakor zvestoba v zakonu, ki je lahko prisotna, a ni posebno vidna, če živita zakonca na osamljenem otoku, tako tudi zvestoba narodu navadno ni težka na domačih tleh.

Vrednost naše zvestobe slovenskemu narodu je mogoče meriti, ko je ta preskušana. In zdomstvo je preskušnja. Živeti kot zaveden Slovenec kjerkoli in v vsakih okoliščinah, zahteva neprestane in krepke zvestobe.

Zato smemo trditi, da je živo in rodovitno zdomstvo osebna in družbena krepost. Krepost pa vpliva blagodejno ne le na človeka samega, ne le na naravno skupnost, kateri ta pripada, temveč tudi na družbo, v kateri se giblje in dela.

Marko Kremžar

Kaj mi pomeni biti Slovenec?

Biti Slovenec je zame dolžnost in odgovornost. In kdo mi ju nalaga? Narod sam? Gotovo; toda poslednji razlog za to mojo dolžnost in odgovornost je Bog! Narodnost je moralna vrednota, ki jo utemeljuje Bog v vesti in razodetju. On je dal vsakemu človeku sposobnosti, talente. Eden od talentov pa je tudi narodnost. Bog je hote', da sem Slovenec. To torej misem slučajno. Ker sem od Boga hoten kot Slovenec, se mo-

ram tudi v odnosu do svojega naroda čim bolj truditi za to, kar Bog hoče. Tako izpolnjevanje božje volje je moralna in religiozna vrednota! Tako z moralnega prehajam na religiozno področje. Narodnost in vera sta tesno povezana. Često se zgodi, da ljudje, ki zapustijo slovenstvo, istočasno izgubijo tudi vero.

Biti Slovenec mi v prvi vrsti pomeni **biti enkratno, neponovljiv**. To je, da se veselim po svoje, ža-

lostim po svoje, živim, gledam, celo verujem po svoje. Vse to doživljam kot član malega naroda. Zakaj ne? Zakaj bi moral vse doživljati tako, kot doživljajo člani velikega naroda? Ali niso ene stvari velike ravno zato, ker so druge majhne, in eni narodi veliki zato, ker so drugi majhni? Zato ima vsak narod, naj je še tako majhen, svojo veličino, svojo enkratnost.

Biti Slovenec mi pomeni **biti velik v svoji majhnosti**, biti velik v tem, kar sem, in se ne pehati za veličinami drugih. Res je, naša veličina je pogojena z „majhnostjo“. (Tu ne mislim na majhnost v moralnem smislu, ampak v številčnem.) Vendar to ne pomeni, da nimamo svoje kakovosti. In ta ima svojo vrednost ravno zaradi

majhnosti. Zakaj je Cankar postal velik pisatelj? Gotovo ne zato, ker bi opisoval Himalajo, ker bi prikazoval kakšno „Ano Karenino“, pač pa je opisoval skodelico kave in ob njej svojo ubogo slovensko mater. Vse to pa je napisal v slovenskem jeziku.

Biti Slovenec mi pomeni **ceniti samega sebe kot Slovence in biti ponosen na svojo narodnost**. Ni mi do apologije „majhnosti“, ki jo je napisal že apostol Pavel (prim. 1 Kor 1, 25-31) in jo je zapela Marija v slavospevu „Magnifikat“. Rad bi samo to, da me ne bi pestil občutek zaradi naše „majhnosti“.

Slovenci predstavljamo s svojo različnostjo neko **posebno dragocenost**. In ta dragocenost je toliko več vredna, ker je majhna.

Ravno zato mi tudi ni jasno po-
četje na avstrijskem Koroškem,
ko hoče Avstrija odstraniti svo-
jo veliko posebnost — majhno
narodnostno manjšino, namesto
da bi jo ščitila in jo negovala kot
nekaj, s čimer se lahko pohvali.

Biti Slovenec mi pomeni **pozna-
ti in odpreti oči za lastne zakla-
de** in jih tudi ceniti, ne pa, da za-
nemarjam svoja in se obračam k
tujim bogastvom.

Biti Slovenec mi pomeni **ohra-
niti čast, ki so jo dosegli rodovi
pred nami**, ne pa se predajati i-
dejni razdvojenosti in uslužnosti
idejam, ki prihajajo od vsepov-
sod. Slovenci nikoli nismo bili
glavni igralci svetovne zgodovi-
ne. Naše prizadevanje je bilo sa-
mo v tem, da smo se ohranili, da
smo vzdržali. Tudi nimamo poseb-
ne državne preteklosti v tisočlet-
ni zgodovini, ker so politične ci-
lje imeli z nami drugi in smo jim
mi bili samo na poti. Naša pre-
teklost je tako samo obramba, sa-
mo izkustvo, da se kljub vsem
pritiskom da vzdržati. In to iz-
kustvo, se mi zdi, je bogastvo, ki
je enakovredno politični preteklo-
stisti. **Od tod bi morali Slovenci
črpati svojo samozavest**, saj se
braniti ni sramotno. Torej imam
kot Slovenec več razloga za za-
vednost kot marsikateri član ti-
stega naroda, ki je napadal. Če
se tako slovenska zgodovina iz-
kaže kot ena najbolj častnih, je
naravnost nujno, da si te časti
ne jemljemo sami.

Sv. Pavel pravi, da v Kristusu
ni več Juda ne Grka (Gal 3, 28).

S tem ne zanika identitete naro-
dov, pač pa postavlja enakoprav-
nost vseh narodov. **Pred Bogom
je vsak narod enako vreden.** Če
je bil v stari zavezi judovski na-
rod „izvoljen“, so sedaj v Kri-
stusu izvoljeni vsi narodi. Nihče
se ne more sklicevati na svojo
narodnost. Vsak bo moral poka-
zati svoja dela. Molitev je enako
vredna, pa naj prihaja iz ust su-
žnja ali svobodnega, moškega ali
ženske, Juda ali Grka, Slovenca
ali Nemca. Pred Bogom smo vsi
enaki, ne pa isti. To je zagovor
enakosti, različnost ostaja.

Nobenega razloga torej nimam,
da postanem narodnostno malo-
dušen. **Če je narodnost božji dar,**
potem tega daru nikakor ne smem
izgubiti, drugače ga nisem vre-
den.

(Naša luč)

Božično pismo slovenskih škofov rojakom po svetu

Dragi slovenski rojaki v zdomstvu in izseljenstvu!

Slovenski škofje smo danes zbrani na svoji redni konferenci Slovenske pokrajinske škofovske onference na naši jadranski obali v Kopru. Pošiljamo vam iz tega starodavnega mesta prišrčne pozdrave in najiskrenejše dobre želje za bližnje božične praznike, za izseljen-sko nedeljo in za novo leto 1985. Ob svoji skrbi za Cerkev na Slo-venskem nikoli ne izgubimo izpred oči dejstva, da ste tudi vi na tu-jem del našega narodnega telesa in del naše domače Cerkve. Zato bi vam danes radi izrekli svoja najiskrenejša voščila za **svete božične dni**. Da bi tudi vi na tujem v teh dneh doživeli nekaj tiste lepote in svetosti praznikov, ki so globoko zakoreninjeni v slovenskega člo-veka. Naj gredo te dni vaši spomini pod domači krov, kjer so se nekdanj vaši očetje in vaše matere in morda tudi še vi z njimi spo-minjali velikega dogodka rojstva božjega Sina, ki nam je prinesel osvoboditev od greha in smrti, prinesel srečo in mir, ki ga drugod zaman iščemo. „Prikazala se je ljudomilost in dobrotljivost Boga, našega Odrešenika.“ Potrudite se, bratje in sestre, da boste v sve-tih božičnih dneh našli živ stik z Odrešenikom, ki se je rodil tudi za vas.

V nedeljo, 30. decembra, bomo v domovini praznovali **izseljen-sko nedeljo**. Morda boste nekateri izmed vas tiste dni doma in se nam boste pridružili. Ta dan bodo naši verniki po cerkvah in tudi po domovih za vas molili, duhovniki bodo govorili o vas in vašim domačim priporočali povezavo z vami po pismih in morda tudi obi-skih. Prosili bodo vernike doma, naj vam radi pošljejo dobro knjigo ali časopis, še posebej za vaše otroke. Na Brezjah in v Murski Soboti se bodo ta dan zbrali skupaj in vas še posebej priporočali Bogu in materi Mariji. Izrabite ta dan možnost, da boste radi pre-jeli zakramenta spovedi in obhajila.

Za **ново leto** vam želimo obilje božjega blagoslova. Naj vas Bog varuje vsake nesreče pri delu, na cestah in drugod. Naša največja želja pa je, da bi se v tem letu, ki ga boste živeli na tujem, ne od-daljili ne od našega naroda in še manj od Cerkve in Boga. Ko si v potu svojega obraza služite materialne dobrine zase in za svoje

družine, ste vedno izpostavljeni nevarnosti, da bi ob skrbi za materialne dobrine pozabili na tiste dobrine, ki so duhovnega značaja in imajo trajno vrednot. To je predvsem osebna poštenost, ljubezen in skrb do družine, ljubezen do domovine in naroda, predvsem pa še vaša zvestoba Bogu in Cerkvi. Trojno zvezo moramo nenehno vzdrževati, zvezo z Bogom, z družino in domovino. To je tako dobro zaslutil Ivan Cankar, ko je zapisal: Mati, domovina, Bog! Naj vam bo tudi v tujini nedelja zares Gospodov dan, ko boste delali „Bogu, kar je božjega“. Radi hodite k slovenskim mašam, ki vam jih z veliko žrtvijo in ljubeznijo pripravljajo vaši duhovniki. Če ne morete k slovenski maši, obiščite najbližjo mašo v jeziku, ki ga vsaj delno že razumete. Ne pozabite na versko vzgojo vaših otrok, na družinsko molitev. Ob vsem pridobivanju zemeljskih dobrin imejte vedno pred očmi Kristusovo besedo: „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa trpi škodo!“

Dragi slovenski izseljenski duhovniki, tudi vas bi radi v tem pismu posebej pozdravili in se vam pristrčno zahvalili za vse vaše delo, ki je še kako zahtevno in ga tako požrtvovalno opravljate. Ob tem trojnem praznovanju vam želimo obilje božjega blagoslova in božjega varstva pri vašem tako potrebnem delu za rojake. Kakor smo vas letos škofje radi obiskovali na različnih krajih po Evropi, Združenih državah in Kanadi, tako bomo radi, kolikor bomo le mogli in boste želeli, delali tudi v prihodnjem letu, da se bodo vezi med vami in nami še bolj utrjevale.

Naj bo zares Gospod z vami, dragi rojaki, in „mir Kristusov naj obilno prebiva v vaših srečih“!

Pozdravljajo in blagoslovljajo vas vaši škofje:

+ Alojzij Šuštar
nadškof - metropolit
ljubljski

+ Janez Jenko
koprski škof

+ Franc Kramberger
mariborski škof

+ Stanislav Lenič
ljubl. pom. škof

+ Jožet Smej
marib. pom. škof

+ Jožef Kvas
ljubl. pom. škof

Koper, 12. novembra 1984

Pogovor s koprskim škofom dr. Janezom Jenkom

Gospod škof, lani ste obhajali zlato mašo. Kar samo od sebe prihaja vprašanje, ali je smiselno vse življenje vztrajati v duhovništvu in ali ste lahko kot duhovnik in škof pomagali ljudem?

Človek sam od sebe ni nič; vse, kar je ali kar ima, je božji dar. Od naravnih darov je največji dar življenje, od nadnaravnih pa

vera, in sicer v okviru katoliške Cerkve. Človek je razumno bitje, zato je lahko s svojim delom nekaj naredil za svojo srečo in za blagor drugih. Upravičen je pregovor: „Vsak je svoje sreče kovač.“ Ta modrost velja tudi, ko gre za zveličanje. Lepo je povedal sv. Avguštin: „Bog te je ustvaril brez tebe, toda zveličal te ne bo brez tebe.“ Po smrti pride sodba; izreče jo Kristus, nezmotljivi in pravični sodnik. Človeško življenje je skrajno resna zadeva, zato se nihče ne sme igralkati z njim. Vztrajati moramo v tem, kar smo po milosti božji spoznali, da je prav. Tako so delali svetniki, prva med vsemi Marija, ki je na božji klic odgovorila: „Glej, dekla sem Gospodova, zgori se mi po tvoji besedi.“ Teh besed Marija nikdar ni preklicala. Mi nismo svetniki.

Ko sem se kot maturant odločil za duhovniški poklic, sem si večkrat postavljaj vprašanje, v katerem poklicu bi mogel ljudem največ koristiti. Uvidel sem, da prav v duhovniškem, ker je večno zveličanje od vseh človeških prizadevanj najpomembnejše. Seveda, če imamo pred oči Jezusove besede: „Kaj namreč pomaga

človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?" (Mt 24, 26) Tudi vsi drugi poklici so potrebni in koristni: od kmetov, obrtnikov, do učiteljev, zdravnikov, prometnikov in vseh drugih. Duhovnik pomaga ljudem, ko jim oznanja evangelij v katehezi, v pridigi, v govoru ali tudi s tiskano besedo. Njegova naloga je dalje bogočastje in posvečevanje duš po sveti daritvi, delitvi zakramentov, molitvi in blagoslovih. Duhovnik mora poznati svoje vernike, jih voditi, varovati pred duhovnimi nevarnostmi in jim tudi drugače skazovati svojo ljubezen. Krščanska dobrodelnost, skrb za uboge, prizadete, zapuščene je naloga, kateri se je Cerkev vedno posvečala. Apostol Janez nedvoumno pravi: „Kdor ne ljubi svojega brata, ki ga je videl, kako more ljubiti Boga, ki ga ni videl?" (1 Jn 4, 20). Iz tega sledi: kdor ne ljubi svojega bližnjega, ta tudi Boga ne ljubi, torej ne izpolnjuje največje božje zapovedi.

Nisem in ne morem biti sam svoj sodnik, „Gospod je, ki me sodi“ (1 Kor 4, 4). Mislim, da smem upati v milostno božjo sodbo, saj sem se po svojih močeh trudil narediti, kar sem imel za svojo dolžnost.

Katere so po vašem mnenju največje nevarnosti v našem narodu in Cerkvi, ki ovirajo rast in razvoj duhovnih poklicev?

Če pogledamo malo po svetu in in se vprašamo, kako je v posa-

meznih deželah glede duhovnih poklicev, najdemo zelo različne podatke. V Evropi je z duhovnimi poklici najbrž najbolj bogata Poljska. Zelo veliko poklicev je v Južni Koreji, ki jo je pred kratkim obiskal papež, dalje v Nigeriji, Keniji, medtem ko so v deželah, kjer je življenjski standard zelo visok (Italija, Francija, Nemčija), duhovni poklici hudo upadli. Pri nas v Jugoslaviji je bilo nekaj let po koncilu izredno veliko poklicev, a v kakšnih zadnjih desetih letih se je položaj močno poslabšal. Zdaj se že kažejo znaki izboljšanja. Ni lahko podati točne razloge za tako stanje, vendar na nekatere vzroke lahko kar s prstom pokažemo.

Prva leta po vojni so prihajali duhovni poklici iz družin, v katerih so bili starši vzgojeni še pred vojno. Versko življenje v družinah je bilo bolj zdravo, imeli so tudi boljšo versko izobrazbo. Kasneje so prihajali poklici iz družin, katerih starši so hodili v osnovno šolo med vojno in po njej, ko so bile razmere močno spremenjene, ko je bilo veliko manj verouka. Ponekod se je dvignil življenjski standard, starši so otroke bolj razvajali, družinsko molitev je mnogokje ubila televizija. Zaradi zaposlitve materal mnoge otroke vzgaja ulica. V mnogih družinah je porasel strah pred otrokom: večina slovenskih družin ima samo po dva otoka, kakih 20 odstotkov družin pa sprejme le enega samega otoka. Zelo redke izjeme so družine s

štirimi otroki ali več. Precej razumljivo je torej, zakaj upadajo duhovni poklici.

Če hočemo, da bi se pri nas dvignilo število duhovnih poklicev, se mora najprej dvigniti **ver-sko življenje**. Poglobiti se moramo škofje, duhovniki, redovniki, redovnice. Posvetiti se moramo, da bomo z besedo, predvsem pa z življenjem, spodbudili vernike, da se ne bodo trudili samo za vrednote, ki minejo, ampak bodo delali za tisto, kar večno ostane.

Največja ovira za rast duhovnih poklicev pri nas in povsod po svetu je brez dvoma **praktični**

materializem, duh potrošništva in uživaštva.

Da bi bilo več duhovnih poklicev, se mora dvigniti **število rojstev**. Že pred zakonom in še posebej v zakonu je treba v božji luči gledati na skrivnost ljubezni in na življenje. Krščanske zakonice naj navdihuje zavest odgovornega starševstva in naj imajo več zaupanja v božjo previdnost. Če bodo mlade družine bolj verne, če bodo sprejele več otrok, če bodo več molile in če bodo živele tesneje povezane v župnijski skupnosti, bo nedvomno poraslo tudi število duhovnih poklicev.

.....

SAMO ŽIVLJENJE

RODI ŽIVLJENJE

Življenje rodi življenje. Kakor zemlja razodeva bogastvo svojih življenjskih sokov s svežino in bujnostjo žetve, ki v njej dozoreva, tako dokazuje cerkvena skupnost svojo moč in zrelost z bogastvom poklicev, ki se v njej pokažejo.

Janez Pavel II.

Celotno krščansko občestvo ima dolžnost skrbeti za poklice, kar naj dosega predvsem z zares krščanskim življenjem.

II. vat. cerkveni zbor

Družina - vir duhovnih poklicev

Če je prvi klicar duhovnih poklicev Bog, potem se mora vsak zakonec čutiti za prvega sodelavca.

zakonca Marija in Janez

Križa teža in plačilo

Iz govora lic. Mi'ana Magistra na praznik Kristusa Kralja, 25. novembra 1984, ob 25-letnici Rožmanove smrti, v Slovenski hiši.

16. novembra 1959. ob 4h zjutraj je v begunstvu v Združenih državah Severne Amerike odšla k svojemu Bogu duša velikega slovenskega škofa dr. Gregorija Rožmana.

Njegove veličine se spominjamo ob petindvajseti obletnici tisti begunci in naši potomci, ki se štejejo za „Rožmanov“ rod, rod, ki izhaja iz Slomškovega, Misijevega, Jegličevega rodu; naše katolištvo

je raslo ob teh škofih in v Rožmanu zacvetelo v mučeniški slavi.

Škofove smrti se spominjamo na praznik Kristusa Kralja. Pred 45 leti, samo en mesec pred pričetkom II. svetovne vojne, je škof Rožman kot predsednik Mednarodnega odbora za priprave kongresov Kristusa Kralja doživljal svojo življenjsko cvetno nedeljo. Ljubljana je slavila mednarodni kongres Kristusa Kralja v dneh od 25. do 30. julija 1939. Nato je sledil strahotni véliki teden slovenskega naroda in škofa samega, ki se zdi, da se zliva danes v veličino veliko-nočnega vstajenjskega jutra, ko se Rožmanovo delo in življenje začinja v slovenskem narodu ceniti in priznavati.

Ali bi bilo možno izbrati za našo svečanost lepši praznik kot današnji praznik Kristusa Kralja, za katerega slavo je škof Rožman živel na zunaj in predvsem na znotraj. V decembru 1946. je škof že v begunstvu na duhovnih vajah pismeno izrazil voljo služiti Kristusu Kralju: „Na vabilo Kristusa Kralja ponižno, v zaupanju na njegovo milostno pomoč, odgovarjam: Tukaj sem! Sklenem in hočem... prostovoljno se javiti za posebne naloge, h katerim samo prostovoljce sprejmeš.“ Takih besed in odlo-

čitev je zmožen samo velik duh, ki v zrelih škofovskih letih dokazuje mladostnost in veljavnost. — Škof zapisuje to v času, ko ječi pod križem, zato njegovo prostovoljstvo potrjuje krepost zvestobe do vere in do službe.

Da je škofova duša mogla zagoreti do take veličine, je bila potrebna dolga rast.

Tudi on je bil nekoč v fantovskih letih. Nekega dne se je moral odločiti za Boga, za plemenitost, za krepak značaj, za osebnost, za poštenost, za službo drugim, za duhovništvo, za svetost.

Da je tudi on bil cel človek, nam dokazuje njegov dnevnik. Ko je bil zaprosen, naj sprejme breme škofovstva, se je takole branil: „Nočem križa, ne maram težav.“ Kaj je bolj človeškega kot odlagati križ, izogibati se nevšečnosti, „živeti v miru“? Ali milost božja ni bila zastonj. Za veliko dobo slovenskega naroda je hotela velikega škofa. Vdal se je Gregorij Rožman in prejel posvečenje. Sam drugje zatrjuje, da je bila „pot in način, po katerem ga je Bog privedel na škofovsko stolico, tako izreden in čudovit, da je bil prisiljen verovati v previdnost božjo.“ Bolj se oddaljujemo od tistih časov, bolj se nam vsem razodeva dejanje božje previdnosti kot veliki dar božje dobrote našemu narodu.

Škof Rožman je bil človek slutenj in notranjega uvidevanja. Zdi se, da ni nobenemu od slovenskih škofov dano, da bi že s svojim škofovskim geslom in grbom za-

objel ves tedanji zgodovinski trenutek svojega naroda, pa tudi svojega življenja. Rožmanovo geslo — „Križa teža in plačilo“ je bilo pre-roško zanj in za narod. Njegovo geslo in grb sta velika freska trpnosti, predanosti skrivnostim trpljenja in upanja na pravičnost neskončne Pravice. V geslu ni nobene velelnika za akcijo, za velikopoteznost, za boj, za ravnanje, za vedenje, za doseganje teženj in namemb. Ali vendar je nabito s smislom. Škof sprejema križ kot najučinkovitejše sredstvo za čase, ki se zgrinjajo nad narod in njega. Teža križa, ki bo voljno sprejeta, bo mogla sprožiti energijo trdoživosti, stanovitnosti, mučenštva in svetosti v vseh plasteh vernikov in naroda. Škofov aktivni element se je irazil l. 1940 v govoru: „Naš narod ne sme poginiti. Ohraniti mora svoje dragocene zaklade jezika, vere in zemlje“; svojim fantom pa je istega leta zapisal v „Kresu“, „da bodo moralj navdušeno in hrabro braniti dom, jezik in vero slovenskega naroda.“ „Slovenski fantje, dom-jezik-vera, za to trojno živite!“ To je bila njegova smer, ki ji je ostajal zvest sam in njegovi fantje. Že v begunstvu je maja leta 1949 zopet pozival: „Važno je, da bo narod ostal in da bo vero ohranil.“ Trpno geslo podpira borbena zadržanje!

Trpljenje, ki se je zgrinjalo na škofa v večji meri kot do tedaj na kateregakoli slovenskih škofov, ni bilo samo stranski proizvod hudih časov, temveč pred-

vsem nujna posledica škofove službe. Verniki in zgodovinarji moramo presojati škofovo osebnost predvsem po tem, kako je kot škof izvršil svoje dolžnosti.

Po načrtu, ki ga je božja volja zamislila za odrešenje človeka, so škofje „znamenje edinosti“. Ko so združeni s papežem, tvorijo enoto Kristusovega telesa samega. Učenec apostola Janeza sv. Ignacij Antiohijski uči, da ni in ne more biti veljavne in trajne cerkvene skupnosti kakor le v edinosti duha in srca, spoštovanja, pokorščine, čutenja in delovanja s škofom. Slovenski človek, ki se je izdajal za boljšega vernika, krščanski socialist, pa je zašel v Sloveniji v zanke, ki jih je nastavljal Lenin že l. 1909, ko je zahteval razredni boj, ki bo „vodil krščanske delavce v brezboštvo sto-krat bolj kot kak izključno brezbožen govor.“ Krščanski socialisti so sprejeli v načelu pravico do nasilja s tem, ko so podpisali sodelovanje s komunizmom, obenem pa tudi pot v brezboštvo slovenskega delavstva. Začeli so minirati našo katoliško Cerkev od znotraj, ker so šli preko „znamenja edinosti“, ljubljanskega škofa Rožmana. Svojo voljo so ustoličevali mimo škofa v znamenju Osvobodilne fronte, ravnali so kot otroci, ko so zahtevali od svojega škofa, da jim potrdi njihove „kaprice“, razsvetljene po Parizu, ne pa po Rimu.

Križ je začel padati na škofove rame; bolest pastirja, ki nemočen gleda, kako se prvi trop

ovca oddaljuje od zaupane mu črede.

Ako bi tudi hotel, škof ne bi mogel zamočevati, da je „znamenje edinosti“ v Cerkvi. Nasprotnje temu znamenju pa se je z naglico stopnjevalo. Krščanski socialisti niso spoštovali nauka svoje prastare matere Cerkve, komunistični „verniki“ pa so šli dlje in udarili po njenem licu. Njihov vodja Kardelj je z drugimi v slovenskem prostoru začel spravljati v življenje kruta navodila Lenina iz l. 1906, ki jih je Kardeľ kot profesor na odeški partijski šoli moral učiti: „Marksist ima osnovo v razrednem boju in ne v družbenem miru. V določenih dobah se razredni boj razvije v civilno vojno, v oborožen nastop med dvema deloma naroda. V takih trenutkih ima marksist **dolžnost podpreti bratomorno vojno**. Kakršnakoli obsodba take vojne je za staljšče marksizma absolutno nesprejemljiva.“ Pred takim izzivom slovenskega komunističnega volka je vzrastla junaška postava slovenskega cerkvenega pastirja škofa Rožmana, ki je zavpil v slovenski svet: „Brebožni komunizem je pri nas z narodnimi gesli mnoge prevaral in se pod krinko Osvobodilne fronte in narodne osvobodilne vojske skuša polastiti oblasti, da bi do konca dovršil svojo krvavo revolucijo in družbo po brezbožnih načelih uredil. Zardi tega sem po **SVOJI SLUŽBI DOLŽAN**, da brezbožni komunizem znova in še enkrat na ves glas obsodim in na njegovo stra-

šno nevarnost slovenski narod v svoji škofiji opozorim.“ — „Sodelovanje z brezbožnim komunizmom je brez greha nemogoče.“ Prevzetni krščanski socialisti in celo nekaj duhovnikov, da ne omenimo komunistov, so pastirju odrekli avtoriteto in hote preslišali njegovo učenje.

Križ na križ! Pritisk križa je kladivo, ki kuje škofovo srce za pogum in odločnost. Škof se zaveda, „da človek ne more biti brez resnice“ (Sv. Pavel, zato govorí: Bog daje gotovost nekaterim, da morejo biti gotovost za druge.)

Spolnjevanje dolžnosti privede škofa na zatožno klop partijske „pravice“. V dneh od 21. do 30.

avgusta 1946 je komunistična partija uprizorila proti škofu Rožmanu sodni proces, da je s tem zadostila Leninovemu učenju iz l. 1918, po katerem se mora revolucionarno sodišče spremeniti v izraz zatora in nasilja, na enak način kakor je to pomenilo med revolucijo „streljanje na mestu“. Samo dejstvo, da je sodišče imele ta namen in ne iskanje pravice, vzame procesu vso veljavo in zakonitost, akoravno bi se izpolnili vsi procesni predpisi. Škofa so obsodili, „ker se je mešal v politiko“, ker je „slovensko ljudstvo izdajal“, ker „je postal vojni zločinec“.

Zvesti verniki nismo nikdar v našega škofa podvomili. Danes pa se naše zaupanje potrjuje, ko se njegove preroške besede in učenje z vso krutostjo spolnjujejo nad našim narodom; po tolikih letih je tudi slovenski narod spoznal moralno kakovost tedanjih škofovih sodnikov in tistih, katerim je tudi proces proti njemu služil za uzurpacijo oblasti. Ko je škof tedaj poslušal po radiu oddajo procesa proti njemu, je izjavil: „V vsem, kar so do sedaj poročali, ni bilo niti ene resnične trditve.“ Pošteni verniki verjamejo prej svetniškemu škofu kot pa sužnjem brezbožne diktature proletariata.

Škofov križ ni postajal težji le zato, ker bi njega kot osebo blatili. Bolelo ga je, ker so hoteli onemogočiti škofa in njegovo službo. Obsodili so ga kot Pilat Kristusa, češ da se je „mešal v

politiko“. Na tako pretvezo je škof že 1. 1943 odgovoril vernikom in zgodovini: „Vem, da mi bodo zagovorniki komunizma in še nekateri katoličani očitali, da se s tem pastirskim pismom vmešavam v politiko. Toda, predragi verniki, boj proti brezbožnemu komunizmu ni politika, ampak verska zadeva, saj se vendar tiče vere v Boga.“ Vsa razboževalna politika slovenskega marksizma do današnjih časov kriči, kako prav je imel škof Rožman.

Obsodili so škofa tudi za „izdajstvo“ slovenskega naroda. Izdajalec naj bi bil tisti škof, ki je okupatorskemu oblastniku komisarju Grazioli ju 26. 9. 1942 napisal poslanico, v kateri je zahteval „strogo pravičnost, zjamčeno osebno svobodo, nedotakljivost lastnine in vrnitev iz internacije vseh, pri katerih niso bili dani zakoniti pogoji za omejitve svobode.“ To je bilo dejanje velikega vladike, ki sprejme nase vso tveganost zato, da bi bilo narodu znosno življenje v vojnem času. Pa tudi svojemu predstojniku sv. očetu Piju XI. je priporočil, naj se zavzame za Slovence

na Primorskem, na kar je dobil opozorilo, da se ti problemi ne tičejo njegove škofije.

Vsi tisti, ki smo morali še kot otroci občutiti na lastni koži, kako so nas Nemci hoteli pogermalizirati, se s spoštovanjem klanjamo škofu, ki je kot otrok dobil klofuto od nemškega učitelja, ker je govoril slovensko. „Trdno upam, da mi večni sodnik, ko bo na meni gotovo našel marsikaj graje vrednega, ne bo očital izdajstva nad lastnim narodom“ (12. 12. 1943), so besede škofa, ki je oktobra 1945 tudi pismeno izjavil, da „je bil vse dni svojega življenja odločen in ponosen Slovenec“, za kar naj jamči njegova duhovniška vest.

Kako se nam ponuja primerjava napisa „Jezus Nazarečan, judovski kralj“, torej izdajalec cesarja, z nalepko komunističnega procesa „Škof Rožman, narodni izdajalec“, torej izdajalec komunistične revolucije. Oblastiželjniji zmeraj zasmehujejo in blatijo preroke, ker jim njihova prisotnost in življenje razkriva laži in zločinske namene.

(Konec prihodnjič)

„SPOROČILO SLOVENSКИH ŠKOFIJ“ (11/1984, 27. 11. 84) OB 25-LETNICI SMRTI ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA

16. novembra letos je minilo 25 let, odkar je v Clevelandu v Združenih državah Amerike umrl 29. ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Rojen je bil 9. marca 1883

v župniji Šmihel pri Pliberku na Koroškem. Po prvi svetovni vojni je bil profesor cerkvenega prava na ljubljanski Teološki fakulteti. Vodstvo ljubljanske škofije je pre-

vzel kot naslednik škofa dr. Antona Bonaventure Jegliča leta 1930 in je pravno ostal ljubljanski škof do smrti. Po odhodu v inozemstvo leta 1945 je opravljal veliko dušnopastirsko delo med našimi izseljenci. Pokopan je na ameriških Brezjah v Lemontu pri Chicagu.

Ob 25-letnici smrti se je ljubljanska nadškofija spomnila svojega nekdanjega pastirja na seji dekanov 31. oktobra, pri zadušnici na Teološki fakulteti 6. novembra, pri spominski maši za zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano 12. novembra, na seji duhovniš-

kega sveta 14. novembra in pri zadušnici za škofo in kanonike v ljubljanski stolnici 16. novembra 1984.

Celotno zgodovinsko vrednotenje življenja in dela pokojnega škofa Rožmana danes, žal, še ni mogoče, posebno tudi zato ne, ker je bilo ob procesu škofijskemu ordinariatu odvzeto veliko dokumentov v zvezi z delovanjem škofa Rožmana. Toliko bolj se pokojnega pastirja spominjajmo v molitvi in prosimo Boga, naj mu bo on sam bogato plačilo.

Slovesno bogoslužje za škofa Rožmana na Koroškem

Na lanskem kvatrnem sestanku 11. oktobra 1984 so se duhovniki Sodalitete zbrali v Šmihelu in ne kakor sicer v Celovcu ali v Tinjah Poseben razlog je bil obhajanje 25-letnice smrti škofa Rožmana, rojaka iz šmihelske fare.

Duhovniki so se poklonili svojemu bivšemu članu Sodalitete in odkrili v cerkvi spominsko ploščo v spomin in zahvalo za njegov duhovniški zgled in za vse, kar je storil za verski in narodni življenj na Koroškem. Ob navzočnosti številnih članov Sodalitete in šmihelskih faranov so šmihelski duhovniki Avguštin Čebul, Stanko Trap in Janez Tratar somaševali z dekanom Sriencem za škofa Rožmana in vse rajne sbrate sodalitetne skupnosti. Dekan Krišto Srienc je v pridigi orisal svetli

lik rojaka, duhovnika in škofa Rožmana in razlagal njegovo škofovsko geslo: Križa teža in plačilo.

Sveti Metod - apostol in učitelj Slovanov (885-1985)

Dragi in spoštovani verniki!

Šestega aprila leta 1985 bomo praznovali 1100. obletnico smrti sv. Metoda, prvega nadškofa pri Slovanih, ki je opravljal bogoslužje v narodnem jeziku.

„Bog, ki hoče, da bi vsak človek zveličan bil in k spoznanju resnice prišel (1 Tim 2, 4), je v naši dobi zaradi našega naroda k dobremu podvigu spodbudil našega učitelja blaženega Metodija, ki je bil vsem vse, da bi vse pridobil (prim. 1 Kor 9, 22).“

S temi besedami se za slovesnim uvodom začenja „Žitje Metodija“, najstarejši njegov življenjepis; tako želimo svojo priložnostno poslanico začeti tudi mi, škofje, ko slavimo njegov izredno visok jubilej. Sveti Metod je umrl na veliki torek 6. aprila 885, tako bo v velikem tednu 1985 minilo enajst stoletij od njegove smrti.

Sv. Metod in njegov brat Ciril-Konstantin sta prišla leta 863 med Slovane in jim prinesla veselo vest o Kristusovem odrešenu v razumljivem, materinem jeziku. Z Metodovo smrtjo se je zdelo, da je delo obeh apostolov zaradi nasprotujočega nasilja propadlo. A Metodovi in Cirilovi učenci, ki so se zatekli v Bolgarijo, Makedonijo in zelo

verjetno tudi v primorsko Hrvaško, so obvarovali njuno misel in delo, ki se je kasneje razširilo tudi na prostrane ruske dežele.

Po več stoletjih premajhnega spoštovanja in poznanja, če ne celo pozabe, sta sveta brata zasvetila v novem sijaju v prejšnjem stoletju. Zasluge za to imajo tudi nekateri naši ljudje. Božji služabnik Anton Martin Slomšek, lavantinsko-mariborski škof (†1862), je zaradi molitve in dela za zedinjenje kristjanov ustanovil „bratovščino sv. Cirila in Metoda“, ki se je zelo razširila po Sloveniji, Hrvaški, Češki, Moravski, Slovaški in drugih deželah. Med Hrvati sta njuno češčenje posebno širila zagrebški nadškof kardinal Jurij Haulik (†1869) in djakovsko-sremski škof Josip Juraj Strossmayer (†1905). Ko je bila ustanovljena hrvaško-slavonska - cerkvena pokrajina (1852), sta sv. Ciril in Metod postala njena zavetnika. Oba sta tudi prva zavetnika ljubljanske in beograjske nadškofije in druga zavetnika lavantinsko - mariborske škofije. Ko je papež Leon XIII. uvrstil sveta brata v koledar vesoljne Cerkve (1880), ko je drugi vatikanski cerkveni zbor (1962—65) na neki način pobudil zavze-

manje za narodni jezik v bogoslužju, sta sveta brata dobila popolno priznanje svojemu izjemno ustvarjalnemu delu v našem času, ko ju je prvi slovanski papež Janez Pavel II. ob koncu leta 1980 razglasil za sozavetnika Evrope ob prvem zavetniku sv. Benediktu.

Kaj je v njunem delu in njuni miselnosti tako velikega, da je živelo naprej stoletja, da prihaja še v naš čas in živo govori tudi človeku današnjega časa?

Bila sta Grka, doma iz Soluna. Že v mladosti sta obvladala slovanski jezik. V Carigradu sta prežela najvišjo izobrazbo svojega časa. Konstantin-Ciril je postal profesor na visoki šoli in se je tako odlikoval v modrosti, da so mu dali naslov „filozofa“. Njegov starejši brat Metod je postal najprej „ar-

hont“, to je cesarski upravitelj v pokrajini, ki je bila naseljena s Slovani. Kmalu je pobegnil iz zmešnjave življenja“ in stopil v samostan. Kot izredno sposobna strokovnjaka sta sveta brata sodelovala v pomembnih kulturnih in verskih poslanstvih pri muslimanih v Mezopotamiji, pri Hazarih na Krimu in na Severnem Kavkazu.

Na prošnjo velikomoravskega kneza Rastislava ju je cesar Michael III. poslal med Slované, da bi jim v slovanskem jeziku oznanjala evangelij. Z velikim duhovnim prizadevanjem sta sveta brata Slovanom oblikovala književno kulturo z lastnimi glagolskimi črkami in uvedla narodni jezik v bogoslužju.

S svojim delom sta na poseben način povezala krščanski vzhod z zahodom. Sv. Ciril-Kostantin je umrl že leta 869 v Rimu, kjer je od papeža Hadrijana II. dosegel potrditev slovanskega bogoslužja. Metod je tam prejel naslov „sirmijskega nadškofa“ starega, tedaj porušenega mesta v Šremu, današnje Sremske Mitrovice, in se k Slovanom vrnil kot papežev legat, da bi nadaljeval začeto delo. Nasprotniki slovanske samostojnosti so ga držali v zaporu v Nemčiji dve leti in pol. Za njegovo delo se je zavzel panonski (slovenski) knez Kocelj. Ko so Metoda po papeževem posredovanju spustili iz ječe, je priljubljen pri ljudstvu neutrudno deloval na Moravskem, branil slovansko bogoslužje in zaradi obrambe svojega versko kulturnega dela ponovno potoval v Rim in v Carigrad.

Od najvišjih cerkvenih in državnih strani je dobil priznanje in potrditev pravilnosti svojega dela.

Ko vam pišemo poslanico ob 1100-letnici smrti sv. Metoda, bi vas vaši škofje, ki na tej zemlji nadaljujemo njegovo apostolsko, učiteljsko in pastirsko službo, radi iz bogate zakladnice svetih bratov opomnili na dve tri misli, ki so aktualne tudi za današnjega človeka.

Prva je misel o veličini in dostojanstvu človeka v luči odrešenja, ki ga Kristus s Svetim Duhom uresničuje v Cerkvi. Sveta brata sta visoko spoštovala „pradedske časti“, ki jih je imel naš skupni praoče Adam pred padcem v greh. Ko so Hazari vprašali Konstantina -Cirila po njegovem rodu in dostojanstvu, je ponovno odgovoril: „Jaz sem Adamov pravnuk.“ „Pradedske časti“ nam je obnovil in povečal Kristus s svojo smrtjo in vstajenjem. Posredovati jih hoče vsem ljudem vseh časov. To božjo ponudbo odrešenja sta sveta Ciril in Metod posredovala našim slovanskim prednikom z željo, da bi jih kulturno in duhovno dvignila in jim omogočila, da kot posebna skupnost izvoljenega ljudstva „nove zaveze“ stopijo v krog kulturnih krščanskih narodov Evrope. Njuno požrtvovalno delo kaže, kako visoko sta cenila človeka, njegovo dostojanstvo in svobodo, ko sta hotela prezirane „barbarske“ Slovane dvigniti kot svobodne in s krščansko kulturo oplemenitene ljudi k dostojanstvu izvoljenega bož-

jega ljudstva. To njuno delo je vtkano v današnjo evropsko civilizacijo, ki ima svoje duhovne korenine v krščanstvu. Zato se spodobi in je pravično, da ju slavimo kot utemeljitelja slovanske in vseevropske s krščanstvom prežete kulture, ki je tudi temeljna vrednota naših narodov.

V današnjem zmateriaziranem svetu, ki ga preplavlja porabniška miselnost, v katerem se širi odpad od Boga in ljudje zaničevanja zavračajo božjo ponudbo odrešenja, moramo kristjani, dediči znamenitega dela sv. Cirila in Metoda, spoštovati duhovne vrednote krščanske kulture in dostojanstva človeka, ki je povabljen k „pradedskim častem“ odrešenja.

Druga značilna misel svetih bratov je misel povezovanja različnih krščanskih narodov ali ideal krščanske edinosti, ki je kvas vsega človeštva. Sveta Ciril in Metod sta bila po rojstvu s krščanskega vzhoda, delovala pa sta med tistimi Slovani, ki so pripadali upravnemu področju zahoda. Pri tem apostolskem delovanju sta spretno združevala vzhodne in zahodne krščanske prvine, s katerimi sta hotela obogatiti staro slovansko kulturo prek delno samostojne Cerkve pri Slovanih, a povezane Rimom in Bizancem. Želela sta zgraditi most, ki bi povezoval vzhod z zahodom, narode tedanje Evrope kot enakopravne sodelavce pri uresničevanju božjega kraljestva med ljudmi. S svojim

Prepričanjem o edinosti krščanskega sveta v široki različnosti in edinosti, ki priznava drugim drugačen način obstajanja, sta učitelja tudi našemu času .

Ko smo danes ljudje kljub tehničnemu napredku, ki omogoča večjo povezanost vsega človeštva, tako žalostno razdeljeni na vzhod in zahod, na razviti sever in nerazviti jug, ko imamo toliko sovražnosti med narodi in po samezniki, naj bi nas sveta Ciril in Metod spodbujala k edinosti, naj bi kristjani in krščanske Cerkve — žal med seboj še vedno razdeljene — rasli v edinosti in tako pokazali, da je z božjo pomočjo mogoče zgladiti tudi globoke spore med ljudmi.

To je še posebno pomembno v našem jugoslovanskem prostoru, ki bi mu lahko rekli „Evropa v malem“. Tukaj se vse od rimskih časov do danes stikata vzhod in zahod in tudi še danes obstaja tu velika kulturna, narodna in verska raznolikost. Zato imamo kristjani na tem prostoru posebno poslanstvo, ki je prizadevanje za edinstvo v različnosti. Končno je prišel čas, da prerastemo in premagamo spore in napetosti iz preteklosti; da obrnemo novo, lepšo stran zgodovine; da tudi drugim priznamo pravico do drugačnega načina življenja in se začnemo med seboj ljubiti kot bratje in sestre enega božjega ljudstva in ene Kristusove Cerkve. Tako bomo sredi razdvojenega sveta božje znamenje edinosti in ljubezni vsem ljudem dobre volje.

Tretja vrednota, ki se svetlika v dediščini sv. Cirila in Metoda, je njun izostreni čut za priznanje in kulturo vsakega naroda. To je posebno razvidno iz njunega pomembnega in navdihnjenega pogleda na slovanski književni jezik, prizadevanje za prve knjige v tem jeziku in pospeševanje splošne omike. To je potekalo vzporedno z borbo za priznanje tedaj manj priznanih ali sploh nepriznanih slovanskih narodov na svetovnem prizorišču: bila sta predhodnika boja proti zapostavljanju ljudi in narodov. Tudi v tem pogledu sta delovala kot preroka novejših časov.

Za potrditev tega navajamo dogodek iz Žitja sv. Cirila. Ko sta brata potovala iz Moravskega v Rim, sta se ustavila pri slovanskem knezu Koclju ob Blatnem jezeru. Ta ju je prisrčno sprejel, vzljubil slovanske knjige in se potrudil, da bi se jih naučil, ter jima dal petdeset učencev, da bi jih poučila; pri slovesu ju je hotel nagraditi z zlatom, srebrom in dragocenostmi, toda učitelj ni vzel nčesar, zadovoljen, da je evangelijsko sporočilo položil ljudem v srce tudi brez plačila; zaprosil je le za to, da bi knez osvobodil devetsto jetnikov (Žitje, XV, 18-22).

Sveta brata sta v delo vložila mnogo navora in svojih darov, poleg tega pa sta tudi veliko trpela. Narobe so ju razumeli, sumničili in preganjali, a udarci ju niso strli. Imela sta tudi resnične prijatelje in zaveznike. V Ri-

mu sta njuno delo odobrila papeža Hadrijan II. in Janez VIII. Najdragocenejši sad njunega življenjskega dela je bila vzgoja domačih duhovnikov in sposobnih nadaljevalcev začetega načrta. Njunim znanim in neznanim učencem se moramo zahvaliti, da so se izročene bakle kulture oklenili, jo ponesli in predali naprej tako, da je nenehno prižigala nove luči, ki so kot največja dragocenost vtkane v duhovne dobrine mnogih narodov sveta. Smemo reči, da so žarišča njunega dela — po knjigi in besedi slovanskih narodov — prodrli do konca sveta, ker naletimo nanje od enega do drugega oceana, od Vladivostoka do Kalifornije, od Severnega ledenega morja do Avstralije in Nove Zelandije. V tem svetu zavzema naša dežela posebno mesto, tukaj so njuno delo najprej gojile in prenašale skupnosti tako zahodnega katoliškega kakor vzhodnega pravoslavnega in katoliškega izročila. Poseben pojav so v tem pogledu glagoljaši nekaterih hrvaških škofij, ki so v bogoslužju stoletja uporabljali jezik sv. Cirila in Metoda.

Ta jubilej je priložnost, da spodbudimo naše vernike ne samo k češčenju svetih bratov, pač pa tudi k prizadevanju za napredek umetniškega in književnega izraza in sploh k slehernemu kulturnemu ustvarjanju v okolju, kjer delujejo.

Ko tako poudarjamo nekaj vrednot, ki se nam ta čas zdijo

sodobne, vabimo vso Cerkev v naši deželi, vabimo duhovnike, redovnike in redovnice, vabimo vse vernike, ki so odgovorni za evangeljsko sporočilo v tem delu Evrope, da ob Metodovem jubileju, kolikor je od njih odvisno, delajo za ideale in vrednote, ob katerih sta se navdihovala on in njegov brat Konstantin-Ciril.

Priporočamo, da to spominsko leto, kjer je le mogoče, na ravni posameznih cerkvenih ustanov proslavite 1100-letni jubilej sv. Metoda s primernimi duhovno verskimi, kulturnimi in umetniškimi programi, če je mogoče, ob sodelovanju z drugimi pospeševalci iste kulturne in prosvetne dediščine.

Naj nas pri tem priadevanju ob visokem jubileju, ki ga bomo slavili, podpirata velika blagovestnika in sozavetnika Evrope in naših narodov sveta Ciril in Metod.

V Zagrebu, 11. oktobra 1984

VAŠI ŠKOFJE

.....

Pronuncij Cecchini iz Jugoslavije v Avstrijo

4. decembra 1984 je papež imenoval za novega apostolskega nuncija v Avstriji 64-letnega nadškofa Michela Cecchinija, ki je bil doslej apostolski nuncij v Jugoslaviji več kot 8 let.

Dosedanji tajnik apostolske nunciature v Beogradu msgr. Bovenzi pa je odšel v Jeruzalem.

Izjava Slovenske pokrajinske škofovske konference o intervjuju dr. Vekoslava Grmiča

Slovenska pokrajinska konferenca izjavlja, da so trditve in mnenja o intervjuju „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal“ v Jani št. 46/1984 v več bistvenih vprašanjih, ki zadevajo zakonsko in družinsko življenje, posebno še splav, način urejanja spočetja in spolno življenje, izražena tako, da niso v skladu s krščansko etiko in naukom katoliške Cerkve. Prav tako ne ustrezajo pastoralnim smernicam cerkvenega učiteljstva. Sprašujemo se, kako so take izjave združljive z lojalnostjo in zvestobo duhovniškemu poslanstvu v katoliški Cerkvi in cerkveni službi profesorja na teološki fakulteti. Upravičenost in utemeljenost očitkov na račun Cerkve prepuščamo presoji bralcev, ki razmere poznajo.

Slovenski škofje — prepričani

smo, da z nami tudi duhovniki in drugi verniki — globoko obžalujemo, da katoliški teolog, duhovnik in naslovni škof v takem duhu in na tak način govori o težkih in pomembnih vprašanjih. Bojimo se, da stališča, ki jih prinaša intervju, način reševanja zapletenih vprašanj in njegovo utemeljevanje povzročajo pri vernih ljudeh pohujšanje, zmedo in moralno škodo. Pri tem pa se zavedamo upravičenosti in potrebe po odkritem obravnavanju tega področja. Zato po svojih močeh in v zavesti odgovornosti škofje, duhovniki, pastoralni delavci, starši in vzgojitelji skušamo izpolniti svojo nalogo.

Ljubljana, 19. novembra 1984

Alojzij Šuštar

ljubljski nadškof

in metropolit, predsednik SPŠK

Umrli duhovnika

Martin Ocepek CM

31. oktobra 1984 je pri Sv. Jakobu ob Savi umrl lazarist Martin Ocepek. Rojen je bil 1891 v Šentilju pri Velenju, posvečen 1920 v Ljubljani, 20 let služboval v Grobljah, 1945 se je umaknil iz domovine, bil od 1946 do 1948 tajnik nadškofa Gaudoda v Tunisu, nato 14 let vodil dom za duhovne vaje blizu Tunisa. Potem je bil spovednik v kapeli prikazovanj Marije s Čudodelno svetinjo v Parizu. 1968 se je vrnil v

Slovenijo in se naselil pri Sv. Jakobu ob Savi, kjer je do pred nekaj let pridno spovedoval.

Ludvik Prelog

7. novembra 1984 je v Brezuli pri Račah umrl zadet od kapi upokojeni župnik Ludvik Prelog. Rodil se je 1908 v župniji Fram, bil 1933 v Mariboru posvečen, deloval pa je v šmartnem pri Velenju, v Dolu pri Hrastniku, v Hrastniku, v Selnici ob Dravi, v Slovenski Bistrici in pri Sv. Marjeti ob Pesnici. 1979 se je upokojil.

Božjo voljo spolnjevati

„Daj mi, kamor naj stopim, in premaknil bom zemljo,“ je dejal grški matematik Arhimed. Ali obstaja tudi v krščanskem življenju taka Arhimedova točka, s katere je mogoče premakniti in razgibati življenje?

Nedvomno imamo v duhovnem življenju različna vodilna gesla, ki kratko in nazorno povedo, za kaj gre, in nudijo smernice za krščansko življenje. Hoja za Kristusom, zapoved ljubezni do Boga in bližnjega, zvestoba svoji vesti, pokorščina navdihom Svetega Duha, življenje iz vere, upanja in ljubezni so taka gesla. Kdor odkrije njihov pomen, njihovo bogatstvo vsebino in življenjsko razsežnost, najde jasno smer in varno pot v svoje življenje.

Vendar se zdi, da je mogoče iz sv. pisma stare in nove zaveze, iz Kristusovega zgleda in nauka kakor tudi iz življenja velikih svetnikov razbrati preprosto, a hkrati vseobsežno in izredno zahtevno vodilno geslo, ki obsega pravzaprav vsa druga. V pismu Hebrejcem stoji zapisano, da Kristus ob svojem vstopu na svet govori s psalmistom: „Daritve in žrtve nisi hotel, a telo si mi pripravil... Tedaj sem rekel: Glej, prihajam, — o meni je pisano v knjigi — da izvršim, o Bog, tvojo voljo“ (Hebr 10, 5, 7).

Božjo voljo spolnjevati, to bi v krščanskem življenju mogli ime-

ti za tisto Arhimedovo točko, katero je treba odkriti in se nanjo postaviti, če hočemo razgibati, premakniti, obrniti in prenoviti svoje mišljenje, odločanje in delovanje. Seveda je to razumljivo in sprejemljivo le za tistega, ki ima pravi pojem o Bogu in človeku. Le kdor v veri sprejme popolno odvisnost človeka od Boga-Stvarnika, Odrešenika in Posvečevalca, bo v božji volji videl edino odločilno merilo za vrednotenje in presojanje vsega človeškega življenja.

Če je geslo: Božjo voljo spolnjevati samo na sebi jasno in preprosto, moramo v vsakdanjem življenju upoštevati predvsem dve stvari. Prva je, da ni vedno tako lahko spoznati božjo voljo in jasno ugotoviti, kaj Bog hoče od nas. Nenehno smo v nevarnosti, da imamo svojo voljo, svoje želje in nagnjenje za božjo voljo. Kaj lahko se zgodi, da razbiramo božjo voljo iz mnenja in odločb drugih ljudi, ki so nam po volji, ali pa da se v sklicevanju upremo tej ali oni odločbi ali zapovedi, ki nam ne gre v račun. Kdor se prehitro in preveč enostavno sklicuje na božjo voljo, jo kaj lahko zgreši. Sv. Ignacij Lojolski, ustanovitelj Družbe Jezusove, je zato vedno znova spodbujal k molitvi, da bi spoznali božjo voljo in jo tudi spolnili. Razmišljanje o božji volji kot merilu in smerici našega življenja naj nas o-

pozori in pouči, kako spoštljivo, skrbno in iskreno je treba iskati božjo voljo.

Drugo, kar večkrat premalo upoštevamo, pa je, kaj se pravi božjo voljo spolnjevati. Včasih mislimo, da zadošča že dober sklep ali pa hiter in bežen poskus, manjka pa nam zavzetosti, osebnega prizadevanja in vztrajnosti. Spolnjevanje božje volje ni stvar lepih in pobožnih želja, tudi ne stvar velikih besed, ampak stvar trdega vsakdanjega dela, svobodne odločnosti in zve-

stobe. Za to pa je treba vedno novih pobud in nagibov, sicer se človek utruji, opeša in postane mlačen. Da se mu kaj takega ne zgodi oziroma da take skušnjave in nevarnosti premaga, potrebuje božje pomoči, a tudi prijateljske človeške besede in privlačnega zgleda. Tudi iz tega razloga je prav, da razmišlamo o tem vprašanju, si izmenjamo svoje poglede in izkušnje in se med seboj potrjujemo v spolnjevanju božje volje.

Nadškof Alojzij Šuštar

Zakramenti odrešenja

Ko je Jezus označeval svoj odnos do ljudi, posebno do učencev, se je primerjal s pastirjem, s studentem, s trto, s kruhom, ki nas hrani. Jezus stalno uresničuje svoje poživljajoče in odrešilno delovanje v Cerkvi s pomočjo vidnih znamenj in obredov, ki ponazarjajo in delijo božji dar milosti. Ta vidna znamenja je določil Jezus sam in jih izvršujejo škofje in njihovi sodelavci, duhovniki in diakoni. V cerkvenem izrazoslovju jih imenujemo zakramente. Po posredovanju božjega služabnika deluje v vsakem od teh zakramentov Kristus sam. Njihova učinkovitost je torej zagotovljena, njihovi sadovi pa zavise od vere, vdanosti in čistosti osebe, ki jih prejme.

V zakramentih se Kristus približa človeku in se mu osebno da-

ruje v odrešilnem srečanju v vseh različnih položajih njegovega romarskega življenja na zemlji.

Človek vstopi v življenje s spočetjem in rojstvom, Jezus Kristus ga pa prerodi za novo življenje s krstom. Nato človek raste do polnosti telesnih moči. Novo življenje utrdi sv. potrditev, to je birma. Telesno življenje potrebuje hrane. Hrana novega življenja pa je poveljučano Gospodovo telo, skrivnostno navzoče pod vidnima podobama kruha in vina v evharistiji. Po besedah, kj jih ponavlja duhovnik kot Kristusov predstavnik, pride v kruhu in vinu do resnične, čeprav skrivnostne Kristusove navzočnosti. Tako se more kristjan duhovno hraniti z nevidnim kruhom, ki je Kristus. Naravno telesno življenje ogrožajo bolezni in rane, ki so

lahko tudi smrtne. Premaga jih ozdravljajoča moč organizma in zdravil. Do ozdravljenja novega življenja pa uspešno prihaja v zakramentih pokore in maziljenja bolnikov. V zakramentu pokore duša duhovno ozdravi od ran greha. V zakramentu bolnikov pa se Kristus sam približa bolnemu in ga očisti ostankov greha.

Obstoj naravnega življenja zavisi od družine in družbe: poraja se v okviru družine, razvija in neguje pa se v družbi. Za vzbujanje in širjenje novega življenja v družbi skrbita zakrament mašniškega posvečenja in zakrament sv. zakona. Po moči oblasti, ki jo daje mašniško posvečenje škofom in duhovnikom, Kristus širi in nadaljuje novo življenje v božjem ljudstvu, kateremu so duhovniki učitelji in voditelji. V krščanskem zakonu pa se mož in žena združita, da si medsebojno pomagata in se spopolnjujeta ter porajata nova bitja, ki naj na svetu služijo Bogu.

Nekristjani

Čeprav so zakramenti redna sredstva, s katerimi se ljudem daje božje odrešenje, bi bilo vendar krivica nasproti Bogu, če bi mislili, da zakramenti omejujejo božjo ljubezen in da vesoljstveno moč odrešenja zožujejo. Zato kristjan nikakor ne sodi in ne obsoja tistih, ki so zunaj Cerkve, ampak jim izkazuje svojo ljubezen in jim je na uslugo. Hvaležen je Bogu, da je našel v Cerkvi odrešenje in nič ne dvomi, da božja dobrota po Kri-

stusu rešuje vse plemenite duše in duše v dobri veri, ki zvesto slede svoji vesti, čeprav vidno ne pripadajo Cerkvi. Po izjavah drugega vatikanskega cerkvenega zbora „božja previdnost ne odreka za zveličanje potrebne pomoči niti tistim, ki brez lastne krivde še niso prišli do izrečnega spoznanja o Bogu, a si prizadevajo, ne sicer brez pomoči božje milosti, da bi prav živeli. Karkoli namreč najde pri njih dobrega in resničnega, Cerkev ceni kot pripravo na evangelij in dar tistega, ki razsvetljuje vsakega človeka, da bi končno imel življenje“. Zato se pravi kristjan čuti dolžnega in počesčenega, če more povsod po svetu pričati za Boga in za odrešenje, ki ga je Bog izvršil po Jezusu Kristusu.

(Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu.)

Sramotenje vere v Rusiji

Pred bližajočo se slovesnostjo 1000-letnice pokristjanjenja Rusije so v Sovjetski zvezi organizirali široko propagandno akcijo proti veri. Nemška katoliška agencija KNA poroča, da so v mnogih mestih SZ v zadnjem času nastale „ateistične diskoteke“. V njih ob zvokih lahkotne plesne glasbe prikazujejo mladini diapozitive na temo „religija v sodobnem svetu“, prikazovanje diapozitivov pa spremljajo razlage prepričanih ateistov. Za to množično šolsko kampanjo proti veri je dal pobudo centralni komite KPSZ.

Točka Omega

Poslednji dan...

Gledana tostransko, z vidika imanence, ostaja Nietzschejeva beseda o „prevrednotenju vseh vrednot“ bluf velikega pesnika. Gledana eshatološko pa postane ena od tistih velikih prerokb, s katerimi je pesniško razodetje nevedé zatipalo v sam misterij poslednjega dne. Saj bo to predvsem dan neznankega prevrednotenja, ko se bo najprej nekaj plazovito sesulo — struktura vrednot tega sveta, kvalitetna lestvica vidnega, prividno pročelje, s katerim se je naličil čas...

Kristjan ve tudi, kaj se bo takrat sesulo. Ve za vse tiste babilonske stolpe, ki bodo takrat šli v podor.

Vsa politika, ki ji ni bilo do tega, da olajša človekov položaj na zemlji.

Vsa ekonomika, ki ji ni bilo do tega, da napoji žejnega in nasiti lačnega.

Vsa znanost, ki ji ni bilo do resnice.

Vsa umetnost, ki ji ni bilo do človeka.

Vsa religioznost, ki ji ni bilo do ljubezni.

Prav tako ve, da se bo dejanski titanizem zgodovine izkazal za povsem drugačnega od tistega, kakršen izhaja iz klišejev v zgodovinskih priročnikih. Zakaj tisti dan se veličina ne bo merila po sli po

oblasti ali osvajaalnem geniju, ampak edinole po žlahtnosti srca.

In tako se bo mogoče izkazalo, da nad prelomom v začetku našega štetja ne kraljuje Avgust, ampak Pavel, da nad 17. stoletjem ne sije dvor v Versaillesu, ampak Vincencij Pavelski, da Napoleon zbledi ob Janezu Vianneyu, da Bismarck shlapi ob Tereziji iz Lisieuxa...

Zgodovina se bo razkrila v dejanski dialektiki sil, ki so pogojevale dejanski napredek in dejansko reakcijo. In kristjan lahko brez vsakršnega preroškega nastopaštva, iz samega bistva evangelija vnaprej razbere postavke obračuna.

Ve, da se kot edina progresistična sila, ki je gnala zgodovino naprej, ne bo izkazala ne kultura ne tehnika ne proizvodnja, ampak ljubezen. S tem v skladu se bodo kot največji revolucionarji, ki so najgloblje zaorali v gmoto časa, izkazali junaki srca, svetniki. Kaj bo pomenila senzacionalnostna lestvica, ki narekuje obseg naslovov v našem človeškem časopisju, ob novem prevrednotenju, ki mu bomo priča?

Na primer ob tem, kako bo nasičenje enega samega lačnega mogoče odtehtalo Cezarjevo osvojitve Galije, odpusčenje enemu samemu sovražniku Napoleonovo zmago pri Slavkovu, majhen dar za lačne v Bengaliji kozmonavtski podvig...

Kdove, ali Nobelova nagrada za književnost ne bo dana pismu kmečke matere sinu pri vojakih, ali na beneškem slikarskem bienalu ne bo odnesel prve nagrade kakšen hribovski bogar, ali na olimpijskih igrah ne bo triumfirala kakšna dolgoletna žrtev bolniške postelje...

Iz nespameti križa raste kristjana vera v nespamet zmagoslavja. Srce nevernega more prvo odkloniti, drugemu pa se more samó pokloniti. Vsaj toliko plemenitosti

mora priznati tej viziji kakor na primer viziji brezrazredne družbe.

Kristjanu je v tem pogledu dan neki svojevrsten predokus. Čimbolj se namreč bliža Kristus, tembolj doživlja sam v sebi to nespamet. In čimbolj črn postaja odtis na tem negativu, tem razvidnejše v svetlobi postaja njegovo upanje — nespamet — bodočega zmagoslavja.

V strpinčeni prsti svojega mesa čuti pokati korenine drevesa večnosti.

Alojz Rebula

.....

Mirko Kunčič

Pesmi o dedu

Ob smrti našega prijatelja Mirka Kunčiča ponatiskujemo njegov ciklus otroških pesmi „Pesmi o dedu“ v hvaležen spomin.

POLONCO PREDSTAVIMO

Rožasto krilce,
oč: polne sonca —
takšna je, takšna
naša Polonca.

Očka ji pravi:
„Škratec rogati!“
Mama jo boža:
„Srček moj zlati!“

Ded pa jo draži:
„Pika-polonca,
zleti, prinesi
košarico sonca!“

Spleza Polonca
dedu na rame,

sproži desnico,
sonce ujame.

Košček za očka,
košček za deda,
košček največji
za mamo seveda.

TRGOVINA S SONCEM

Hej, pri nas je zdaj veselo:
hišico imamo belo,
v hišici pa trgovino,
trgovino z robo fino.
Kaj prodajamo? Igrače,
čokolado, med, kolače,
zlate prstane, uhane?

Ej, nihče, nihče ne ugane.
Prodajalka je — Polonca.
Kupite si pehar sonca!
Je poceni, kar zastonj;
kdor ga nima, hitro ponj!
Oče, mati, stric in boter —
le kar noter, le kar noter!

POMLAD JE SPET

Na okencu je rožmarin,
skoz okence kot zvon iz lin
obrazek kuka razigran —
Polonca naša, dober dan!

Z nebá se sonce ji smeji,
iz gaja ptiček ji žgoli,
kot pisane zastavice
drhtijo rožam glavice,
oblaček bel kot sneg z višav
prijazno kima ji v pozdrav.

Kako je lep ta božji svet!
Sam vrisk in smeh — pomlad je
spet...

NA DEDOVIH KOLENIH

Polonco na kolena vzela
je stari dedek in zapel:

— Takóle, glej, takóle, glej,
po morju smo vozili se,
takóle, glej, na dno morjá
bi kmalu potopili se.
In dolgo še, oj dolgo še
oči nazaj strmele so,
na krovu stare mamice
jokale in trpele so.
Še očka tvoj si naskrivaj
solzico z lica brisal je,
si vso to dolgo, bridko pot
na dno srcá zapisal je.
Polonca ti, Polončica,

vse to že pozabila si.
Takóle, glej, takóle, glej,
takrat še majhna bila si.
Je mesec dni se barčica
na morju premetavala,
nazadnje pa, nazadnje, ah,
na kopno je priplavala.
Takóle, glej, takóle, glej,
prispeli v Argentino smo,
takóle, glej, takóle, ah,
izgubili domovino smo...

DEDOVA USPAVANKA

Polonca, aj Polončica,
nina nina nana,
zdeha kakor krokodil,
strašno je zaspana.

Kam pa naj jo damo spat?
K ptičkom v toplo gnezdo?
Naj ponese angel sanj
jo na zlato zvezdo!

Z zvezde vidi se naš dom.
Koj ga boš spoznala:
ves je v belih nageljnih
kot nevesta zala.

Reci mu: „Pošilja ded
topel ti pozdravček.“
Potlej mu v slovo zapoj
milo kakor slavček.

Aj, že spi Polončica,
nina nina nana,
že v deželo zlatih sanj
roma nasmejana.

DED PRIPOVEDUJE

Polonca, veš, pri nas doma
je vse, je vse drugače.

Še kruh je slajši — pa čeprav
suh krajec za berače.

Planine sončne in gore,
potoki žuboreči,
vasice bele in ceste —
oj ljubi domek, kje si!

Še ptički lepše tam pojo,
še zarje so bolj zlate
in čudo božje kaj je rož
dišečih sredi trate.

Polonca, veš, pri nas doma...
Ah, ti bi kar strmela,
to drago rodno zemljico
bi na srce prižela.

DEDOVA LUČKA

Ena lučka še gori
zame na tem svetu,
ena lučka — zlat metulj
na usahlem svetu.

Kakšna pa je lučka ta?
vprašaj me, Polonca.
Ni to luna vrh nebá,
ni svetloba sonca.

Lučka ta si ti, si ti:
tvoj obrazek beli,
tvoje žametne oči,
srček tvoj veseli.

Kaj brez lučke te počel
bi na stara leta?
Sredi pampe bi trohnel
kot drevo brez cveta.

Ena lučka še gori
in mi bo gorela,
ko bom jaz že v grobu spal
v pampi sred plevela.

DED MODRUJE

Hej, kako smo včasih
v senci stare lipe
dedje moževali
in kadili pipe.

Kaj biló je ognja,
kaj biló je dima!
V tistih časih, veš,
je bil tobak še prima.

Dišal je po medu,
po domači vasi.
Kam odšli so dobri,
zlati stari časi?

Danes, glej, Polonca,
še tobak zanič je;
grenek je kot brinje,
štiblast kot bodičje.

Padla je v viharju
naša stara lipa...
Vse na svetu mine —
še tobak in pipa.

JESEN

Jesen je, jesen.
Dež lije ves dan.
puščoba povsod —
naš ded je bolan.

Skoz okno strmi
in misli na dom.
— Nikdar več, nikdar
ga videl ne bom...

Pomlad je zdaj tam.
Narcise cvetó
in pesmi vesele
pastirčki pojo.

Bi'm bóm — prav mehkó
mu zvonček iz lin

čez morje, čez morje
pozvanja v spomin...

DOMAČA JESEN

V senožeti smrtno
pesem poje kosa.
Hej, kako blešči se
v mladem jutru rosa!

V zlatem morju klasja
koplje se žanjica.
Hej, kako ji rdijo
zagorela lica!

Jablana pred hišo —
žlahtno izobilje.
Hej, kako se včasih
v sodu mošt iskril je!

Božji mir na vasi,
šum gozdov v planini.
Hej, kako so lepi
mladih dni spomini!

Svatovsko popevko
žvižga kos za logom.
V pampi veter joka...
Zemlja draga, zbogom!

DED SE POSLAVLJA

Pod rodno streho lastovka
se vsako leto vrne,
a mene tuja zemljica
za vekomaj zagrne.

Ne bo nad grobom m'lo pe'
mi zvon domače fare,
ne bodo pošumevale
žalujke vrbe stare.

Iz nageljna slovenskega
mi šopek naredite

in vsako leto na ta dan
na grob ga položite.

Polonca ti, Polončica,
si solzo z lic obriši,
na križ nagrobni v tih spomin
takóle mi zapíši:
TU SREDI PAMPE ŽALOSTNE
NAŠ DEDEK DOTRPEL JE,
DO ZADNJEGA, DO ZADNJEGA
PO DOMU HREPENEL JE...

DEDA NI VEČ

Na okno priletel
je ptiček in zapel:
„Kaj ti je, deklica,
da si tak žalostna?“

„Kaj mi je, ptiček ti?
Oj srček me boli!
Nocoj, ah, še nocoj
umrl bo dedek moj.
Tam v kamrici leži
in milo ječi...“

Kaj pravi modri ptič?
„Deklič, ne maraj nič,
ta svet ustvaril Bog
nam je za smeh in jok.
Umrlj homo vsi,
ah, tudi jaz in t'...“

Tako je ptiček pel.
v zeleni log z'etel.
In vse je tiho spet — — —
Umrl je stari ded.

Kako krepiti moralno zavest?

Moralna zavest je zavest o dolžnostih, ki so tako pomembne, da terjajo, da jih izpolnimo za vsako ceno, ker šele s tem uresničimo svoje najvišje zmožnosti. Če tega ne naredimo, marveč celo ravnamo proti svoji vesti, naredimo nekaj, kar je zlo, nepošteno, nečloveško in vest nam ne da miru. Ukazi vesti so brezpogojni. Kljub temu pa je mogoče, da kdo tega svojega „čuta“ dovolj ne razvije ali ga pozneje popolnoma zanemari. V svojem vedenju se ravna po okolju ali celo zavestno skuša ugajati tistim, ki imajo moč in oblast, da bi si pridobil njihovo naklonjenost in z njo povezane ugodnosti. Če postane to vedno bolj razširjena miselnost, se izgublja sleherni smisel za moralno in „glas vesti“, s tem pa tudi smisel za odgovornost. Človek začne delati samo tisto, kar se mu tako ali drugače splača.

Morala je nekaj drugega kot poslušnost državnim zakonom. Čeprav povzema zakonodaja mnoga moralna načela, včasih iz drugih razlogov dopušča, tolerira kakšno nemoralno dejanje in ga ne kaznuje, da prepreči druge škodljive posledice. Tako je na primer splav s stališča (ne samo) katoliške morale nedovoljen, saj gre za prekinitev pravega človeškega življenja. Nekatere zakonodaje pa ga kljub temu ne kaznujejo in celo omogo-

čajo, ker menijo, da so tajni, mazaški splavi še večja družbena nesreča. Kar torej zakon dopušča ali celo dovoljuje, še ni moralno dovoljeno. Dovolj je, če pomislimo na stalinistične, nacistične ali rasiistične zakonodaje, pa vidimo, da zakoni niso zanesljiv vodnik pri moralni presoji, ker imajo koristi skupine na oblasti prevelik vpliv nanje. Politične koristi pa so velikokrat povezane tudi z ekonomskimi. Kar je ekonomsko priporočljivo, je lahko škodljivo za nekatere ljudi (izkoriščanje določenih slojev, onesnaženje okolja) in je zato tudi nemoralno. Skratka, morala pozna zahteve, ki lahko pridejo navzkriž z drugimi željam in koristmi določene skupine ljudi kakor tudi posameznikov.

V začetku tega razmišljanja pa smo rekli, da je moralnost vrhunec človeškosti, človekovo najvišje uresničenje, smisel njegove svobode, najbolj pristna življenjska kvaliteta, kvaliteta vseh kvalitete, smisel vseh drugih uspešnosti in njihov kriterij. Če je tako, bi morala vsaka človeška družba posvetiti moralnosti svojih članov vsaj toliko pozornosti, kot jo posveča njihovi gmotni blaginji, zdravstveni varnosti ali kulturnemu razvoju. Počlovečiti družbo ali jo narediti moralno je eno in isto. Tako kako?

Pri razvijanju in krepitvi moralne zavesti ali vesti imajo pomembno vlogo najprej vzgojitelji in starši, starejši nasploh. Pri tem je seveda odločilen zgled njihovega lastnega življenja. Hkrati pa ima vsak narod v svoji narodni zakladnici posebne vzornike in vsaka vera ima svoje svetnike. Ne gre samo za narodne ali kulturne delavce, marveč tudi za izjemno poštene ljudi, ki so se po svoji vesti odločali za plemenite cilje in se zanje žrtvovali, tudi če sami niso dočakali sadov svojega truda. Preneka-terji slovenski narodnjak ali kulturnik je bil tudi visoko moralen človek. Ali pri naši vzgoji pokažemo tudi te plati? Koliko poznamo naše slovenske svetniške kandidate in njihovo moralno podobo? Slovensko slovstvo pozna tudi poseben lik slovenske matere, ki se žrtvuje za svoje otroke. Teh zgledov ne znamo dovolj ovrednotiti, če se vse konča pri obsodbi nekdanjih razmer, ne pokažemo pa, da so kljub tem razmeram mnogi dosegli tako moralno veličino, da jo je treba občudovati.

Toda krepitev moralne zavesti ni samo stvar staršev in drugih vzgojiteljev, marveč je zadeva celotne skupnosti in razmer v njej. Ker se pa logika politike in ekonomije z moralo vedno ne ujema in ker imajo različni „oblastniki“ rajši ubogljive kot moralno prebujene, pokončne in neodvisne ljudi, je to za iskrenost volje po krepitvi morale v družbi precejšnja preskušnja. Če čutimo potrebo po več-

ji moralni zavesti ne samo zato in takrat, ko nas v to silijo politične in ekonomske stiske, temveč zato, ker gre za najvišjo kvaliteto človeškega življenja, je treba najprej spoštovati in upoštevati moralno zavest tam, kjer že obstaja, se pravi pri vseh tistih ljudeh, ki so očitno nepodkupljivi, iskreni, požrtvovalni in resnicoljubni, tudi če so kritični in zato komu „neprijetni“. Spoštovati je treba vsakega človeka, ki se iskreno ravna po svoji vesti, in ga ne siliti v položaj, zaradi katerega bi lahko ravnal proti njej. V našem okolju živijo na primer ljudje, za katere je splav po vesti nesprejemljivo dejanje. Zato morajo imeti bodoče matere in zdravstveno osebje vso možnost, da se brez slehernih posledic glede tega ravna jo tako, kot jim ukazuje njihova vest. Verni pedagoški delavci se čutijo v vesti dolžne iti ob nedeljah k maši, pa živijo dostikrat v ozračju, ki jih navaja, da ravna jo drugače, kot vedo, da je prav. Med nami živijo pripadniki verske ločine, ki ne smejo prijeti za orožje. Slišati je, da je bil dosežen sporazum, po katerem bodo vojaški obvezniki lahko izpolnili svojo obveznost tako, da bo to v skladu z njihovo vestjo. Če je to res, je treba to pozdraviti ne samo kot lep primer spoštovanja človekove vesti, temveč tudi kot prispevek k splošnemu uveljavljanju moralnih vrednot. (Francoska zakonodaja na primer izrečno pozna poseben status vojaških obveznikov, ki jim vest

prepoveduje vojskovanje.) Musli-
manj ne uživajo svinjskega mesa.
Kdor to čuti za svojo moralno
dolžnost in se tega drži, zasluži
naše spoštovanje in razumevanje.
Enako velja za katoličane, ki bi
se radi ob svojih velikih postnih
dnevih vzdržali mesa. Če z dobro
voljo in razumevanjem kak obrat
družbene prehrane da to možnost,
ni to nikakršen klerikalizem ali ce-
lo nasprotovanje ustavnemu načelu
ločitve Cerkve od države, marveč
poleg preproste človeške obzirno-
sti in vljudnosti še sicer droben,
a vendar lep primer spoštovanja
človekove vesti. (Seveda obstajajo
veliko pomembnejša vprašanja, kot
je to o dovoljenih in nedovolje-
nih jedeh. To naj bo omenjeno

le za ponazoritev. Tudi nočem ena-
čiti moralne vesti, ki jo je treba
spoštovati, s trmo, kljubovalnostjo
in brezobzirnostjo. Ko pričakuje-
mo, da bodo drugi spoštovali našo
vest, moramo tudi mi njihovo.)

Če res hočemo družbo svobodnih
ljudi, potem naš ideal ni konfor-
mist, ki se zaradi lagodnosti, ne-
ozaveščenosti, preračunljivosti ali
celo ustrahovanosti samo prilagaja
okolju in se nikoli ne dokoplje do
osebne prepričanja in dosledne-
ga, torej moralnega ravnanja po
vesti. Krepitev moralne zavesti, u-
strežno javno mnenje in spoštova-
nje te vesti tam, kjer obstaja, so
zato bistven prispevek k vsemu
tistemu, čemur pravimo svobodna
človeška družba.

Od kod izvirajo človekove pravice?

V sodobnem razvitem svetu
skoraj ni več pomembnejše po-
tične ali družbene organizacije,
ki bi lahko šla mimo človekovih
pravic ali jih celo zavračala. Od-
kar je Organizacija združenih
narodov na seji generalne skup-
ščine 10. decembra 1948 naštel
določeno število pravic, ki jih
ima vsak človek samo zato, ker
je človek, in jih slovesno razgla-
sila z znano Splošno deklaracijo
človekovih pravic, jih morajo vse
ustave in zakonodaje držav čla-
nic OZN upoštevati. V Uvodu o-
menjene Deklaracije je namreč
jasno rečeno, da „so se vse dr-

žave članice zavezale, da bodo
v sodelovanju v Združenimi na-
rodi pospeševale splošno in re-
snično spoštovanje človekovih
pravic in temeljnih svoboščin.“
Na konferenci v Helsinkih (1975)
so države, ki so se te konference
udeležile — med njimi tudi Ju-
goslavlja — to obljubo potrdile.
„Države udeleženke spoštujejo
človekove pravice in temeljne
svoboščine, vključno s svobodo
misli, vesti, vere ali prepričanja
za vse, brez razlike rase, spola,
jezika ali vere... Države udele-
ženke priznavajo splošni pomen
človekovih pravic in temeljnih

svoboščin, katerih spoštovanje je bistven dejavnik miru, pravičnosti in blaginje, ki so potrebni, da se med njimi in med vsemi državami zagotovita razvoj prijateljskih odnosov in sodelovanje.“

Smisel vseh prizadevanj za uveljavitev človekovih pravic je jasen. Ljudje smo kot posamezniki ali kot narodnostne, verske, politične, mnenjske, rasne ali jezikovne skupine vedno izpostavljeni nevarnosti, da nas drugi, ki so močnejši, spravijo v podrejen položaj ali pa skušajo celo iztrebiti. Tudi ne smemo pozabiti, da je Splošna deklaracija človekovih pravic nastala takoj po zadnji svetovni vojni, v kateri so mnogi izgubili življenje samo zato, ker so bili na primer judovske vere in narodnosti, drugi pa so morali zapustiti svoje domove, da so dali prostor osvajalcu. Zato tudi naslednja določila: „Nikogar se ne sme mučiti ali z njim surovo, nečloveško ali ponižujoče ravnati.“ „Nihče ne sme biti samovoljno zaprt, pridržan ali izgnan.“ Mnogi so bili — tudi še po vojni — ubiti brez vsakega primerne sodnega postopka, „likvidirani“. In vendar je v Deklaraciji zapisano: „Vsakdo, ki je obtožen kaznivega dejanja, ima pravico, da velja za nedolžnega, dokler ni spoznan za krivega v skladu z zakonom o javnem postopku, v katerem so mu dane vse možnosti, potrebne za njegovo obrambo.“

Bistven sestavni del človekovih pravic je duhovna svoboda,

svoboda življenja po vesti in svoboda nazora, z vsem, kar ta svoboda zahteva. „Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica zajema svobodo spreminjati prepričanje in vero kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, v praksi, z bogoslužjem ali opravljanjem obredov.“ „Vsakdo ima pravico do svobode mišljenja in izražanja, vsehvišji pravico, da nihče ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mišljenja, in pravico, da lahko vsak išče, sprejema in širi informacije in ideje s kakršnimi koli sredstvi in ne glede na meje.“ Zato se ob tem prikažejo v zelo čudni luči nekatere samovoljne prepovedi nošenja križcev okoli vratu v šoli ali pa nemožnost, da bi imela Cerkev vsaj omejen dostop do radia in televizije.

Predvsem pa je treba poudariti, da izhajajo človekove pravice iz dostojanstva človeške osebe. Zato pravi Deklaracija v svojem 1. členu: „Vsi ljudje se rodijo svobodni in imajo enako dostojanstvo in enake pravice. Obdareni so z razumom in vestjo in bi morali ravnati drug z drugim kakor bratje.“ Tudi helsinška listina se skljuje na „dostojanstvo, ki je lastno človeški osebi“, pravice in svoboščine pa so „bistvene za njen svobodni in celostni razcvet“. To namreč pomeni, da so vse pravice, ki jih našteva Deklaracija in ki so jih pozneje razvile še druge dodatne iz-

jave Združenih narodov ali drugih njihovih ustanov, dane človeku kot človeku, ker je človek in s tem, da je človek. Iz tega sledi, da z njimi ni mogoče mešetariti, da jih ni mogoče podeljevati za nagrado za „lepo vedenje“. So brezpogojne in jim ni dovoljeno postavljati nobenih pogojev. Nikomur si jih ni treba zaslužiti, nihče jih nima pravice nikomur odrekati, z izgovorom, da jih še ni postal vreden. Tudi ni mogoče zahtevati zanje nobenih uslug. Nad človekovimi pravicami nima nihče oblasti, nobena družba, nobena stranka, noben vladar. Zato jih tudi ne more nikomur milostno podeljevati in nima pravice zanje ničesar zahtevati. Pač pa jih je dolžna zagotavljati in samo dokler si za to res prizadeva, ima moralno pravico do izvajanja oblasti.

Sedaj šele lahko prav razumemo, kaj naj pomeni tista pogosto navajana izjava, po kateri si pri nas „Cerkev sama določa razsežnosti svoje svobode.“ To lahko pomeni samo eno: Cerkev sama ve, kaj je potrebno, da lahko izpolnjuje svoje poslanstvo in o tem odloča ona, ne pa kdo zunanaj nje. Po svoji lastni presoji, po svojem čutu za družbeno vzajemnost in širše družbene potrebe sama določa, kaj mora narediti, da bo ostala zvesta sebi in bo v svojem času in prostoru izpolnila svoje posebne naloge. Z drugimi besedami: tudi Cerkev naj bo subjekt, se pravi odgovorni nosilec svojih dejavnosti, in

ne objekt, se pravi predmet, s katerim ravnajo drugi.

Razumemo pa tudi, kaj izjava o Cerkvi, ki „sama določa razsežnosti svoje svobode“, ne more pomeniti. Včasih se namreč zdi, kot da to nekateri razumejo nekako takole: čim bolj bo „pridna“, pohlevna in ubogljiva, čim bolj se bo z nami povezala, več prostosti bo imela. Čim več pravicam se bo sama odpovedala, manj nam ji jih bo treba odreči. Toda Cerkvi ne gre za privilegije, odlikovanja, prednosti in nagrade. Te si je res mogoče zaslužiti s posebno „vzornim“ obnašanjem, zanje oblast lahko postavlja pogoje. Iti ji sme edino za svobosčine, ki jih imajo njeni člani zato, ker so ljudje. Ne moremo razpravljati o tem, kaj naj še izpolnimo, da bomo dobili tisto, do česar že tako ali tako imamo pravico. Kar je moje, ker mi gre, mi ni treba več odplačevati.

Države, ki so se udeležile konference v Helsinkih, so tudi zapisale, da „potrjujejo pravico posameznikov, da na tem področju svoje pravice in obveznosti poznajo in izvajajo“. Uresničevanju te pravice naj skupaj z drugimi služi tudi ta zapis.

v družini

ODNOS DO STARŠEV

Ko smo predlanskim v Duhovnem življenju pod zaglavjem „Za mladino“ razmišljali o pripravi na zakon, smo govorili tudi o odnosu fanta in dekleta, ki se bosta poročila, do staršev. Skušali smo najti zlato sredino med neosamosvojenim odnosom mladih do staršev, če se le-ti neupravičeno mešajo v stvar, ki se jih neposredno ne tiče — in med popolnim odklanjanjem njihove vloge v mladem zakonu. Izrekli smo na videz trde besede, ki jih pa življenje neštetokrat potrjuje in celo sv. pismo odobrava (— „Mož bo zapustil očeta in mater“... —), da naj namreč mladoporočenca, če le moreta, živita ločeno od svojih staršev. Potem se bodo razumeli, se obiskovali in krajše ali manjše nesporazume kmalu poravnali. Seveda pa je velikokrat le tako, da ne gre drugače in morajo živeti skupaj. V enem in drugem primeru morata poročena imeti lep krščanski odnos do staršev.

Razmislimo predvsem o vas, zakoncih, ki niste mogli iti na svoje in živite že nekaj let skupaj z enimi od staršev. Zelo redki so primeri, ko nikoli ne pride do ne razumevanja in večjih težav. Za-

to je toliko bolj potrebno storiti vse, da bo kljub temu čim več razumevanja in dobrega sožitja med vami.

Večkrat se zgodi, da mladi in stari zakonski par začneta skupno življenje z veliko vedrine in zaupanja. Saj so navadno starši veseli, da se je sin oženil ali hčerka omožila. Vendar se kmalu pojavijo težave. Njun otrok, pa naj bo to mladi mož ali mlada žena, pozna navade svojih staršev in niti ne opazi, da ne hote — redko hote — vsiljujeta nekatere svoje načine sinu ali hčerki in seveda s tem tudi sozakoncu, ki jih pa nikakor ni vajen. Priženjeni je le prišlec k hiši, neke vrste tujek, ki se mora počasi prilagajati novemu okolju. Zdaj nastaja veliko vprašanje, koliko naj se novi član prilagodi

stari hiši, a koliko naj bi se prilagodili nekdanji člani novemu. Stari zakon je že utrjen, je že desetletja v svojem tiru in ga zlepa nobena stvar iz tega tira ne vrže. Mladi zakon pa je še ne utrjen, ni še čisto preizkušen in ga vsaka večja težava izpostavlja nevarnosti, da se v njem kaj nevarno zamaje. Zato bi morali na splošno reči, da se mora starejši zakonski par bolj prilagoditi mlajšemu, kot pa obratno, ker je le-ta zelo izpostavljen — čeprav vsi vemo, da se starejši ljudje zelo težko prilagajajo. Mlajši bi to veliko lažje zmogli, vendar pri tem nastaja vprašanje, koliko bi to smeli delati brez večje škode za novi zakon, ki je čisto nova enota.

Znano je tudi, da se moški lažje prilagodi glede domačih navad ženinim staršem, kot pa se mlada žena navadi načina življenja moževih staršev. Mož pa v hiši ženinih staršev trpi, ker je nekako vedno „sin“ in „mlajši“ in naj bi se oziral na voljo ženinega očeta. Moramo torej priznati, da vse to ni 'ahka naloga za mladi par kot tudi ne za starše, pa naj bo prišlec v hiši on ali ona.

Vendar bi morala v takih primerih začeti prevladovati najprej pamet. Zaradi okoliščin morate živeti skupaj, torej je treba živeti in ravnati tako, da ne bo pretežno ne enemu ne drugemu in zato je treba na obeh straneh popuščati, posebej v nebitvenih stvareh. Mladi par si mora priporiti zaupanje starega para, kot

tudi obratno. Ne smeta tudi preveč resno jemati nasprotnih mnenj staršev, ki imajo pravico, da povedo, kaj mislijo, mlada pa imata dolžnost mirno jih poslušati, skušati jih v čem prepričati, predvsem pa imata potem pravico — narediti po svoje. Če pa gre za kakšne večje ali važnejše stvari, mora biti tisti, ki je v hiši doma, odločno na strani mladega zakona. Mnogi pari, ki so si idealno predstavljali sožitje mladega in starega para, so celó gospodinjstvo in kuhinjo imeli skupaj. Pa so kmalu uvideli, da je le bolje, da ima vsaka gospodinja svoje „kraljestvo“. Tudi ni dobro, da v nesporazumih mladega para eden ali drugi hodi po tolažbo k svojim staršem. Važno je — spet že tolikokrat ponovljena resnica — da se vidva sama prej ali slej sporazumeta. Le vidva lahko drug drugega razume-ta polno.

Vernim ljudem naj bi tudi skupna zvestoba Bogu in ljubezen do njega pomagala, da vedno znova najdejo skupne pravične rešitve. Čeprav ni redko, da prav nekoliko različni pogledi na način verskega življenja ločujejo stari in mladi zakon. Tudi tukaj naj bi puščali drug drugemu veliko svobode, obenem pa iskali skupne točke.

Ne smete pozabiti, da vsako nasprotje škodi tudi otrokom, ki po naravi želijo, da so si vsi ljudje dobri med seboj in ki ne poznajo predsodkov, saj so zrasti iz novega položaja, ko že od vseh

začetkov gledajo stare in mlade starše skupaj. Prav gotovo drži, da stari starši ne bi smeli bistveno drugače vzgajati vnuke od njihovih staršev in jim, na primer, dovoljevati, kar jim starši ne dovolijo. Res je pa tudi, da če stara starša varujeta otroke, ne moreta s tem postati enaka mladim staršem. Razumevanje, strpnost, dobrota in krščanska ljubezen naj bi vedno znova pomagali iskati zlato sredino.

Obstaja pa še eno pravilo za mlade, ki jim lahko pomaga najti vedno pravo mero. Kako že-

lita, da bi vajini otroci, ko bodo veliki, z vama ravnali? Točno tako ravnajta vidva s svojimi! Morda ne vesta, kako so bili vajini starši navezani na vaju in so še. Pomislita samo, kako sta že vidva zdaj na svoje. Tudi to vama bo pomagalo razumeti jih in imeti do njih pravičen in ljubezodenos.

Gospod, zapoveduješ nam ljubiti bližnje kot sam sebe. Naši starši so naši bližnji. Pomagaj nama dejavno jih ljubiti, njim pa naju!

Vital Vider

O VERSKEM ŽIVLJENJU IN VERSKI VZGOJI V DRUŽINI

IX. O OBČESTVENI VERSKI VZGOJI V DRUŽINI

V prejšnjem poglavju smo ob razmisljanju o družinski verski vzgoji govorili o uvajanju otroka v njegov osebni odnos do Boga.

Poglejmo zdaj še, kakšne so dolžnosti in poti, po katerih naj družina — domača Cerkev navaja otroka v skupnostno, občestveno versko življenje, se pravi, da se bo otrok vključil že podzvestno, ob zgledu in v vsakdanjem družinskem življenju v občestvo božjega ljudstva, da bo sodeloval v skupni družinski molitvi, sodoživljal božjo pričujočnost pod domači krovom, kar bo prvi korak h kasnejšemu vključenju v bogoslužno občestvenost in pričel doživljati družabne medsebojne odnose med družinskimi člani in se

navajal k obči ljubezni do bližnjega.

Kje naj ta vzgoja ima svoje trdnjše temelje, če ne v osnovni celici človeštva, v družini — torej v domači Cerkvi!

Najprimernejše se zdi, da bo, če vzamemo za osnovo našemu obravnavanju v roke nauk Cerkve, kakor nam o tem vprašanju govori po 2. vatikanskem koncilu.

V konstituciji o Cerkvi pravi 7. odstavek: „S podelitvijo svoje ga Duha je (božji Sin) svoje brate, sklicane izmed vseh narodov, na skrivnostni način napravil kakor za svoje telo.“

S krstom je otrok postal ud Kristusovega mističnega telesa.

Torej je bil v otroštvo božje sprejet kot poseben „ud“ Kristusovega telesa, se pravi kot poseben sestavni del Cerkve, kot član občestva v božjem kraljestvu.

Naloga staršev v domači Cerkvi je torej, da svojega otroka vpeljejo, vključijo najprej v svojo domačo, družinsko versko skupnost in po njej v vesoljno cerkveno občestvo. Pomagati mu morajo, da dozori in postane „ud“, ki bo s svojim življenjem izpolnil nalogo, kakor mu je v mističnem Kristusovem telesu določena.

V omenjenem poglavju beremo nadalje: „Treba je, da se vsi udje usposobijo po Njem (po Kristusu), dokler se Kristus ne oblikuje v njih... Iz Njega se vse telo po členkih in sklepih zлага in sestavlja in tako napreduje v božjo rast.“

Težka in odgovornosti polna je ta naloga staršev, da uvajajo svojega otroka v to „skladno telo“!

Zatorej dobro, še in še premišljajmo naslednje besede konstitucije v 9. poglavju: „Vendar je Bog hotel ljudi posvečevati in zveličati ne posamič in brez vsakršne medsebojne zveze (podčrtal; mi), temveč jih je hotel narediti za ljudstvo, ki bi ga v resnici priznavalo in mu služilo... ‘Svojo postavo položim v njihovo notranjost in jo zapišem v njih srce, jaz bom njihov Bog in oni bodo moje ljudstvo’ (Jer. 31). To novo zavezo je ustanovil Kristus, namreč novo zavezo v svoji Krvi; sklical je izmed Judov in poganov ljudstvo, ki naj bi

zraščalo v enoto ne po mesu, ampak v Duhu in naj bi bilo novo božje ljudstvo... Odlikovano je to ljudstvo z dostojanstvom in svobodo božjih otrok, ko v njihovih srcih prebiva sveti Duh kakor v templju. Za postavo ima novo zapoved ljubiti tako, kakor nas je ljubil sam Kristus. Za cilj ima naposled božje kraljestvo, katerega je sam Bog na zemlji začel in ki naj se razširja, dokler ga ne dovrši ob koncu vekov, ko se bo prikazal Kristus.“

V teh besedah je jedrnato, pa jasno in v vsem svojem obsegu zajeta naloga, ki jo ima družina, da vzgoji svoje otroke za člane božjega ljudstva, za „državljan“ božjega kraljestva, ki danes živi v občestvu Kristusove Cerkve.

In še najdemo v isti konstituciji o Cerkvi v 24. odstavku besede: „Bog, ki očetovsko skrbi za vse, je hotel, da bi vsi ljudje sestavljali eno družino in ravnali drug z drugim kakor bratje. Vsi so namreč ustvarjeni po podobi Boga, ki je naredil iz enega ves človeški rod, da prebiva po vsej zemlji; in poklicani so k enemu in istemu cilju, to se pravi k samemu Bogu.“

In vemo, da je po grešnem padcu prvega človeškega para sam božji Sin prišel na zemljo, postal človek in odrešil človeštvo s svojim križem. In konstitucija nadaljuje (32/4): „Kot Prvorojenec med mnogimi brati je po svoji smrti in svojem vstajenju med vsemi, ki ga sprejemajo z vero in ljubeznijo s podaritvijo svojega Duha

ustanovil novo bratsko občestvo: uresničuje se v njegovem telesu, ki je Cerkev. V tem telesu naj vsi, ki so med seboj udje, drug drugemu vzajemno služijo v skladu z različnimi darovi, ki so jih prejeli.“

Tudi tu se ponovno srečamo z že omenjeno vzgojno dolžnostjo staršev, ki nam jo konstitucija pred očuje v besedah, da „naj vsi, ki so med seboj udje, drug drugemu služijo v skladu z različnimi darovi, ki so jih prejeli.“

In kje naj otroci dobijo potrebne pomoči, da se bodo mogli in znali vključiti v to božje občestvo? Brez dvoma pri starših, ki so se odločili ustvariti družino in so ob sklenitvi zakona tudi prejeli vse potrebne zakramentalne milosti.

Potrebna je zavest vseh družinskih članov o božji pričujočnosti v družini. Izpričuje nam jo „bogkov kot“, ki v tej ali oni obliki pač ne sme manjkati v nobeni naši krščanski družini. Priča nam, ko stopimo v hišo, v družinski prostor, da tu — prebiva Bog.

Vsi družinski člani se morajo zavedati, da je njihov družinski član tudi Bog, ki ga predstavlja sveto razpelo v bogkovem kotu.

In družinska verska vzgoja ni in ne sme biti „pouk“, marveč „vsakdanje življenje“, ki izpričuje Boga. Življenjska verska vzgoja je v dobrem zgledu, v zgledu staršev in odraslih. Kakršen zgled bo otrok sprejemal vase, tako pripravljen bo stopil v življenje. Temeljne važnosti je zgled matere,

zgled očeta, zgled domačega okolja.

Seveda pa moramo tu pogledati z vso resnostjo odkrito resnici v oči in priznati veliko dandanašnjo težavo, ki ovira družinsko skupnostno življenje in mu je tudi v škodo.

Gre za značaj današnje družbe, ki je „industrijska“. O tem V. Dermota v „Cerkvi v sedanjem svetu“ (3-4/1979) zelo jasno piše: „Industrijska družba zahteva, da morata tako moški kakor ženska svoj ekonomski in gospodarski delež prispevati bodisi v tovarni, bodisi na drugačnem delovnem mestu z u n a j družinskega okolja (podčrtali mi). To se navadno dogaja v prostorih, ki imajo ob vratih napisano: Nezaposlenim (zlasti otrokom) vstop prepovedan! Toda ženske, zlasti še mlade, si ne moremo misliti brez otroka. Ženska v kmečki kulturi je prispevala svoj ekonomsko-gospodarski delež na delovnem mestu, kjer je imela poleg sebe tudi otroke, in je otrok imel vedno svojo mater pri sebi. Ženska v industrijski družbi prispeva svoj ekonomsko-gospodarski delež v tovarni ali uradu, kjer ne sme imeti pri sebi otroka. Otroka je industrijska družba oropala matere (prav tako lahko rečemo, da je industrijska družba oropala mater otroka). Otrok mora v industrijski družbi rasti brez matere.“

In na drugi strani še beremo v isti reviji (str. 48) besede avtorja S. V.: „Ne smemo pa si zatisniti oči pred resničnostjo; saj

je tudi okoli nas vse več otrok, ki jim sredi naraščajoče potrošniške miselnosti sicer ne manjka zemeljskih dobrin, postajajo pa čustveno in duhovno okrnjeni in revni. Nezadržno prizadevanje za boljše položaje: uspeh in bogastvo jih je prikrajšalo za najdragocenejše — za srce staršev, za toploto in varnost v družini... Ko smo se odločili za versko vzgojo, je nujno, da starši s svojim zgledom pričamo za verska načela, ki jih spoznavajo in osvajajo otroci. To je nenadomestljiva spodbuda, ki istočasno potrjuje, da je krščanska misel v naši sredi. Naše lastno osveščanje v božje otroštvo pospešuje in bogati otrokovo osebnost.“

So to resnične dandanašnje obče težave, ki pa niso povsem nepremostljive, ker se moramo zavedati, da je v krščanski družini prisoten tudi Bog, ki ne bo odrekel prizadevnim staršem potrebne milosti za opravljanje njihovih družinskih nalog.

Ko smo se že pomudili pri sodobnih težavah, ki ovirajo v družini otroško vzgojo, naj samo na kratko omenimo še dve, o katerih naj starši resno pretehtajo svoje ravnanje. Premislimo dobro do potankosti besede, ki jih je napisal V. Musek v omenjeni številki „Cerkve v sedanjem svetu“, katera je posvečena „letu otroka“. Gre najprej za televizijo. Brez obsežnejših komentarjev si skušamo prisvojiti naslednjo ugotovitev: „Preprosto rečeno: večina oddaj, za

katere starši mirno dopuščajo, da jih otroci gledajo, je dejansko duševno nasilje nad mladim človekom. Žal starši in vzgojitelji o tem mnogo premalo premišljamo.“

In drugo je pa naša vsakdanja govorica: „Skoraj popolnoma smo gluhi za izredno važen faktor, ki dan za dnem, tako rekoč na vsakem koraku tudi vpliva na duhovno zorenje in oblikovanje mladega človeka, tudj malega otroka. V mislih imam našo vsakdanjo govorico, ki jo slišimo na ulici... žal, pogosto tudi doma.“

Lepo število napak bi mogli še naštevati, ki rušijo vzgojo otroka v njegovem navajanju k ljubezni do Boga in do bližnjega in škodijo njegovi duši; pa bi nas zavledlo v preobsežne podrobnosti.

Povrnimo se zato nazaj k pozitivnemu oblikovanju otroka v družinski verski vzgoji!

Izrednega pomena bo za versko vzgojo v družini ohranjevanje in obhajanje naših verskih običajev, če jih bomo obnavljali in ohranjevali vzporedno in v duhu s cerkvenim, liturgičnim koledarjem. Ob tem spominjamo naše bravece na poglavja, ki jih je Duhovno življenje prinašalo v letnikih 1977-78 pod naslovom „Verski običaji po naših družinah“ v desetih mesečnih člankih, in jih prav toplo priporočamo. Na tem mestu se ne moremo spuščati v te podrobnosti.

Prav tako naj tu omenimo še knjižico „Krščanski zakon“ (Knjiga za poročene — Priredila Komisija za pastorcijo družine — ure-

dil Miha Žužek, Ljubljana, 1976).

Življenje s Cerkvijo ob domačih verskih običajih je izredno velikega pomena. Turnšek v uvodu v svojo štiri zvezke dela „Pod vernim krovom“ piše: „Naši ljudski običaji, verski in svetni, so jasen odsvit naše duhovne podobe in resničen odsev slovenskega narodnega značaja. Razen izredne umetniške, verske in narodno obrambne vrednosti so nadvse pomembni v verski in narodni vzgoji. V njih imamo zgled, kako je treba zasebno in javno življenje ožariti z božjim. V njih je neizčrpna zakladnica vrednot, iz katere bodo naši umetniki in vzgojitelji lahko vsak čas zajemali pristnega slovenskega duha in srce ter dajali omiki in življenju novih dni stržen resničnega krščanstva.“

Med predmeti, ki spadajo k obujanju zavesti božje pričujočnosti v družini, brez dvoma spada — kropivček, posodica z blagoslovljeno vodo, ki so jo z vso vdanostjo in spoštljivostjo ohranjali naši predniki. Visel je navadno ob vratih. Ob vsakem odhodu na kakršen koli opravke izpod domačega krova je naš človek pomočil prst v kropivček in se pokrižal z blagoslovljeno vodo, proseč s tem za božji blagoslov in spremstvo pri vsakdanjih opravkih.

Kako ganljivo lepa je navada, če n. pr. mati otroka, kadar odhaja v šolo, ob kropivčku pokriža z iskreno besedo: „Bog s teboj! —

Naj te vodi angel varuh!“ in podobno. Kmalu se bo tudi otrok sam temu privadil in se bo tudi že sam pri kropivčku pokrižal ob odhodu. Kako globoka, zaupanja v Boga polna misel je v tem preprostem dejanju! — Pomislimo, kako se je Marija, ki se prikazuje v Medjugorju v Hercegovini, poslavljalja od enega izmed vidcev, Ivana Dragičevića v dijaškem semenišču: „Pojdi v božjem imenu z Jezusovim in mojim blagoslovom. Amen, z bogom!“ (Marijin klic, Ljubljana, 1984/str. 94).

In pomislimo še n. pr., kako se je svoje čase gospodar, pripravljen na pot, pokrižal ob kropivčku, pred vprego zunaj pa z bičevnikom napravil križ in z besedami „Pa pojdimo v božjem imenu!“ pognal konje.

Kolika sreča za mladega človeka, če bo izpod domačega krova odnesel v življenje navado, da bo ob kakršni koli lastni življenjski nalogi znal ponoviti, kakor je slišal in videl lastnega očeta! Naš pregovor uči: „Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo!“

Kakšen bi bil uspeh dandanašnjega dela in prizadevanja za napredek med nami in po vsem svetu, ko bi vsak človek, delavec in tehnik, strokovnjak, učitelj in vzgojitelj, zdravnik in politični voditelj začel svoje naloge s to mislijo na Boga, ko bi to navado prinesel iz detinskih let ob zgledu očeta in matere pod domačim krovom!

Božidar Bajuk

Za mladino za mladino

VOL NA PLAŽI

Poletje brez kopanja bi ne bilo pravo poletje. Eni gredo na morje, drugi čofotajo v reki ali jezeru, nekateri pa kar v mlaki pod vasjo. Letos smo z našim župnikom odšli skupaj na morje v mahno primorsko mesto. Tamkajšnji župnik nam je odstopil dve sobi v nadstropju svojega župnišča. Hotel nam je dati tudi kuhinjo, toda mi smo raje na dvorišču postavili kamnito ognjišče in kurili, da je bilo veseleje. Tekmovali smo, kdo bo pripravil boljše kosilo, fantje ali dekleta. Bilo nas je deset, večino ste že spoznali v mojem dosedanjem pripovedovanju, Borut, Janez, Jasna, Brane, Zmaga in drugi.

Komaj dvajset metrov pod župniščem je čudovita plaža. Morje je čisto, pesek pa mehak kot blazina. Po ves dan se kopamo, drehamo na soncu, pojemo in tudi

kaj malega preberemo. Zvečer pa gremo skupaj v župnijsko cerkev k maši. Dobre žene, ki prihajajo v cerkev, so presrečne, ko nas vidijo, da gremo vsak dan k obhajilu.

Tako smo se perfektno imeli deset dni. Nato pa sem nekega večera poslušal domačega župnika, ki je našemu pripovedoval:

„Ta presneti turizem je nekaterim mojim župljanom res napolnil žepe, toda hkrati nam je spraznil cerkev. V kraj smo dobili vodovod, toda vse bolj se bojim da se bo posušila vera. Pošolskih fantov in deklet prihaja v cerkev vedno manj, še manj k verouku. Tudi s poklici ni nič. Pravkar mi je sporočil moj semenišček, da se jeseni ne misli vrniti.“

„Zakaj pa?“ je vprašal naš župnik.

„Tudi jaz sem ga vprašal in fant mi je iskreno odgovoril. Povedal mi je, da je njegov poklic izpuhtel na plaži. Cele dneve je prebil na plaži med napol oblečenimi kopalci, opazoval svoje vrstnike, kako so zijali v dekleta in jih požirali z očmi, poslušal njihovo nedostojno govorjenje ter hvalisanje z uspehi pri dekletih. Moj semeniščnik je poslušal in gledal in končno prišel do sklepa, da ne more več k obhajilu in da se tudi v semenišče ne bo več vrnil.“

Naš župnik je zamišljeno strmel proti odprtemu morju. Po tem pogovoru tudi jaz nisem bil več tako miren. Začel sem paziti, kam gledam. Če je le bilo mogoče, sem strmel v zrak ali proti morju. Opazil sem, kako prijatelj bulji v Zmago in kako se na hitro obrne v strahu, da ga ne bi kdo videl. Nič hudega ni bilo, toda vse se mi je zdelo nekam napeto in nenaravno. Zato sem rekel našemu župniku:

„Mislim, da bi nam morali vi kaj reči.“

„Tudi ti misliš tako?“ se je začudil. In zares je spregovoril. Na plažo je prinesel veliko rožo in vprašal, kdo bi mogel to rožo natančno opisati. Brane, ki ga imamo vsi za pesnika, je začel zelo lepo govoriti o barvah, vonju, nežnih lističih, vse lepo po vrsti. Zmaga pa ga je prekinila:

„Povedati je treba tudi, da je ta lepota polna nekega notranjega smisla. Ves ta splet lepote barv in vonjev je namenjen samo temu, da

privabi metulja ali čebelo in da se iz cveta razvije sad.“

In zares je okrog rože v duhovnikovi roki kmalu zaokrožil pisan metulj. Zdelo se je, da se cvet napenja proti njemu in pričakuje njegov poljub. Uboga roža ni vedela, da je že odtrgana in da ne bo nikoli rodila sadu. Tudi metulj očitno ni vedel in je nežno pristal med cvetnimi lističi. Naravnost ganljivo je bilo gledati ta nekoristni poljub med rožo in metuljem. Zmaga je vzdihnila:

„Kako je to žalostno!“

Vsi smo to občutili in naš župnik je rekel:

„Pa poglejmo, če tudi krava ve kaj o tem.“

Pomolil je rožo proti kravi, ki je potrpežljivo mulila skromno travo malo nad nami. Krava je stegnila jezik, pograbila rožo in jo začela žvečiti.

„Trapa, misli, da je roža le okusen grizljaj. Niti pojma nima o prašnikih in pestičih in vseh teh drobnih čudesih,“ je rekla Jasna.

„Da,“ je rekel duhovnik, „za kravo je vsaka roža le okusen grizljaj. Pa veste morda, da je ves svet, posebej mondene plaže na njem, poln takšnih bedastih krav in volov?“

Nismo takoj razumeli, zato je nadaljeval:

„Ali ni vsako dekliško telo podobno temu cvetu? Ali ne raste dolga leta, se razvija v cvetni poprek in končno vzcveti v pričakovano ljubezni, ki bo v njej prebudila novo življenje? Kaj pomeni ena sama roža v primerjavi s človeškim

telesom, ki ima milijone žilic, mišic in žlez in vse to razporejeno v čudovito lepoto? Potem pa pride nekakšen mlad vol in se zagleda v to lepoto, misleč, da je samo igračka ali slasten zalogaj za njegovo igrakanje. Požira dekletke z očmi in ne samo z očmi. In če dekletke ne zna razlikovati med volom in metuljem, bo končala kakor ta roža: zmečkana, ponižana, odvečna.“

Vsi smo bili pretreseni in ostali smo brez besed. Sreča, da je prišel čas za večerno mašo. V cerkvi pa je naš župnik rekel:

„Cvetje in živali nimajo niti razuma niti svobode, zato ne odgovarjajo za svoja ravnanja. Ne morejo biti niti plemeniti niti sebični. Ne morejo se podariti. Zato je primerjava med rožo in mladim bitjem v vsakem pogledu šepava. Pravo podoba mlade ljubezni najdemo šele v svetem pismu, kjer jo božji pisatelj primerja ljubezni med Bogom in ljudmi, med Kristusom in njegovo Cerkvijo. Kristus ima Cerkev tako rad, da se zanjo žrtvuje. Umira zanjo samo zato, da jo očisti, polepša, da ji zagotovi veselje. Iz ljubezni med Kristusom in Cerkvijo pa se rojeva novi svet, ki je boljši in lepši. Takšna je prava ljubezen med mladimi. Njeno bistvo je neomejeno medsebojno spoštovanje in želja, da drug drugega osrečita. Za kaj takega pa je potrebna zrelost. Kdor ne more sprejeti trajne odgovornosti, ni zrel za ljubezen. Zato vas mora pogled na lepo mlado telo spodbujati k rasti, zorenju, nava-

jati vas mora k hvaležnosti Bogu, k molitvi.“

Iz cerkve smo odhajali nekoliko zmedeni. Domači župnik pa je šepnil našemu:

„Ali misliš, da je pametno, če jim tako odkrito govoriš?“

Naš pa je dejal:

„Kaj pa nam drugega ostane? Al jih lahko preženemo s plaž, vzamemo iz šol, kjer se leta in leta skupaj učijo dekleta in fantje? Ali naj jih zapremo v steklene kletke?“

Ne bi vam znal povedati, ali smo po tem dnevu postali bolj resni in sramežljivi, toda vsekakor se je z nami nekaj zgodilo. Nehote, verujte mi, čisto po naključju sem videl, kaj je Brane zapisal v svoj dnevnik: Dobri Bog, hvala ti, ker je Zmaga tako lepa. In hvala ti tudi za to, ker jaz nisem vol.

Ali ni to sijajno?

Živko Kustič

Baragov slovenski dom v Nemčiji

2. decembra 1984 je bil blagoslovljen „Baragov Slovenski dom“, središče slovenske katoliške misije na ozemlju Ulm-Ravensburg-Blaustein. Dom je blagoslovil referent za tujce pri škofiji Stuttgart-Rottenburg. Mašno daritev je imel v župnijski cerkvi sv. Martina v Blausteinu dr. Janez Zdešar. V blausteinski farni dvorani je bila nato slavnostna kulturna prireditev. Voditelj novega slovenskega doma je pastoralni delavec dr. Marko Dvorak.

MATI TEREZIJA

OTROŠTVO GANXHE BOJAXHIU

Ganxha (Gondža) Agneza Bojaxhiu se je rodila 27. avgusta 1910. v Skopju. Krščanska družina, v kateri je odrasla, je postavila temelj duhovni zgradbi — njene-mu življenju in delu v prihodnosti.

Njen brat Lazar takole našteva vtise in spomine iz otroštva:

„Bila je normalno dekle, morda nekoliko vase zaprta in tiha. Imela je veliko prijateljic. Vedno se je družila z njimi in tudi one so prihajale k njej. V osnovni šoli so

opazili, da je nadarjena za učenje. V razredu je bila prva, vedno pa tudi pripravljena pomagati drugim. Spominjam se, da je imela dobro prijateljico, hčerko zdravnika dr. Miljkovića. V otroštvu je kazala nagnjenje do poezije, pisala je pesmi in jih prebiralala prijateljicam. Do njih je bila odprta, do moških pa zadržana. Družila se je z vsemi ne glede na vero, jezik ali narodnost. Nikoli nisem slišal, da bi staršem rekla ‚ne‘. Mati mi je večkrat rekla: ‚Zgleduj se po svoji sestri Gondži, čeprav je mlajša od tebe!‘ Mati je zahtevala red in disciplino. Zjutraj ali zvečer smo morali po vrstnem redu čistiti čevlje: Age, jaz in Gondža. Večkrat sem ji rekel: ‚Gondža, daj ti‘... Odgovorila je: ‚Bom, bratec!‘ Če sem kaj zagrešil in je ona to vedela, me ni nikoli zatožila. Kolikor sem lahko opazil, je mati slutila, da hči želi postati redovnica. Spominjam se, kako mi je moja Loke govorila, da ne bo dolgo srečna z Gondžo, ker je šibkega zdravja in pa zato, ker se bo posvetila Bogu. Zato je imela Gondžo zelo rada. Ko pa jo je Bog poklical, jo je z veseljem pustila.“

Tako je Drana ostala nepričakovano sama z Age. Lazar je bil

zadnjič v Skopju leta 1924, ko je imela Gondža 14 let. Od leta 1925 do 1939 je živel v Tirani (Albanija). Leta 1928 je Gondža odšla v samostan. Drana in Age pa sta ostali sami v Skopju. Lazar je povedal, da se je leta 1932 Age preselila v Tirano k svojemu bratu. Nagovarjala sta mater, naj pride tudi ona k njima: „Pisal sem materi, naj zbere vse osebne in druge lastniške dokumente in pride k meni. Nabrala je nekaj lepih preprog in prišla leta 1934 v Tirano. Ko sem jo zagledal, sem ji padel v objem. Dolgo me je gledala, potem pa vprašala: „Si to ti, Lazar?“ Odgovoril sem: „Ali me ne poznáš?“. Odšli smo domov. Zame je bil to lep in nepozaben dan.“

Age je v Jugoslaviji študirala ekonomijo. Najprej je v Albaniji delala kot prevajalka iz srbohrvaščine v albanščino, pozneje pa kot voditeljica na radiu.

Lazar je odšel leta 1939 v Italijo, kjer je ostal med vojno in potem do smrti. Živel je v Palermu na Siciliji. Nihče ni slutil, da se bo morala Drana za vedno ločiti od Gondže in Lazarja. Toda Bog je od te žene, od tega „potrpežljivega albanskega Joba“, zahteval odpo- ved do konca.

Lazar se je svoje matere spominjal s hrepenenjem in do solz ganjen: „Ko danes gledam Terezijo, se mi zdi, da gledam našo predrago mater. Zelo ji je podobna. Ko je prišla k meni v Tirano, sem opazil, da je srečna, ker smo sku-

paj, pa tudi zato, ker je moja sestra Gondža redovnica. Takrat nam je pogosto pisala in nas spodbujala v svojih pismih. Moja mati je veliko molila v cerkvi, doma in na ulici. Vedno je imela v rokah rožni venec.“

Župnijska Skopje

Poleg družine, je na mlado Gondžo Bojaxhiu, na njeno življenje vplivala tudi katoliška skupnost v Skopju.

Da bi lažje vzgajal, je župnik ustanovil Marijino kongregacijo. Vanjo se je vpisala tudi Gondža in bila zelo delavna. Ustanovil je tudi društvo katoliške mladine. Prirejali so razne prireditve, akademije, recitacije, koncerte v dobrodelne namene, sprehode, izlete in podobno. V društvu je bilo okoli 40 članov in članic. Skratka: organiziral je duhovno in kulturno-prosvetno življenje katoliške mladine v Skopju.

Njegovo delo je pri mladini v Skopju pustilo trajne sledi, prav tako pa je vplivalo tudi na mlado Gondžo. Še danes se s spoštovanjem spominja svoje župnije in duhovnikov, ki so v njej delovali.

Pater F. Jambrečković se je zanimal tudi za misijone. O njih je mlade redno obveščal, organiziral je molitve in skromne nabirke.

Lorenc Antoni pripoveduje: „Vedno nam je govoril ali kaj bral o misijonih, o revežih in gobavcih. Delil nam je verski tisk, posebno

Katoliške misijone. Vem, da jih je tudi Gondža prebirala. V ta list so med drugimi pisali hrvatski in slovenski misijonarji iz Indije in okolice Kalkute. Prepričan sem, da je prav on Gondžo navdušil za misijone in ji pomagal, da se je razvil njen poklic.“

Dva slavčka

Družina Bojaxhiu je bila glasbeno nadarjena. Glasba in pesem, glasbila, sprejem gostov s pesmi jo in veseljem, je bilo v hiši Kolëta Bojaxhiu nekaj vsakdanjega. Tudi oče je imel rad glasbo. Bil je član pihalnega orkestra.

To je vplivalo tudi na otroke. Tako sta bili Gondža in Age najboljši pevki v cerkvenem zboru katoliške župnije Skopje. Brat Lazar je Gondžo videl zadnjič leta 1924, ko je imela 14 let. „Bila je nedelja,“ pravi Lazar, „Age in Gondža sta se pripravljali za mašo. Tudi mene sta povabili na kor. Peli sta solo: Age drugi glas, Gondža pa sopran. Prvič sem ju slišal, kako pojeta v duetu. Tako lepo sta peli, da so ju ljudje in kongregacija imenovali ‚dva cerkvena slavčka‘...“

Gondža je bila redno na vajah. Vedno je prihajala prva, točno in dobro razpoložena. Vedno je nastopala v družbi katoliške mladine: recitirala je, pela, igrala na prireditvah in podobno. Bila je sredšiče, okrog katerega so se rada zbirala zlasti dekleta. Ustvarjena je bila za organizacijo.

Prve kali poklica

Ko je odrasla, je začela hoditi v cerkev. Od zgodnjih otroških let je bila povezana s cerkvijo.

Lazar pripoveduje: „Cerkve ji je pomenila več kot vse drugo. Stanovali smo blizu katoliške cerkve v Skopju in ko smo bili še otroci, je bil duhovnik Albanec. Včasih se mi je zdelo, da moji sestri in mati stanujejo v cerkvi, tako pobožne so bile. Svet, v katerem smo živeli, je sestavljalo cerkveno petje, bogoslužje in pripovedi iz misijonskih krajev.

Ko je bil oče še živ, je bila naša hiša politično središče. Po njegovi smrti pa smo živeli iz vere. Mati in njeni hčeri so bile popolnoma predane uresničevanju župnijskih načrtov.“

V srednješolskih letih je Gondža prvič začutila klic. Misijonar, ki je prišel iz Indije, je rekel: „Vsak človek ima svojo pot, po kateri mora hoditi.“ To se ji je globoko vtisnilo v srce.

Sama pripoveduje: „Bila sem še mlada, živela sem v okrilju družine, dvanajst let mi je bilo, ko sem si prvič zaželela, da bi se popolnoma posvetila Bogu. Šest let sem tako razmišljala in molila. Včasih se mi je zdelo, da nimam poklica. Končno sem bila prepričana, da me resnično Bog kliče. Pri tej odločitvi mi je veliko pomagala Crnogorska Marija (Letniška).“ Najprej je Gondža hodila v cerkveno šolo. Kasneje je šla na državno v Skopje in končala gimnazijo. Ta-

krat si je prizadevala, da bi spoznala, kaj Bog od nje pričakuje.

Preden se je odločila, je za svet vprašala najbližje: sorodnike, mater, sestro in prijatelje. Sama pravi, da je nekoč šla k spovedniku in mu rekla: „Kako naj vem, da me Bog kliče in kam me kliče?“

On ji je odgovoril: „Po veselju. Če si vesela ob misli, da te Bog kliče, da bi služila njemu in bližnjemu, je to najboljše znamenje poklica. Resnično veselje je kot kompas, ki nam pomaga, da odkrijemo življenjsko smer. Po tem se moramo ravnati, tudi ko nas usmerja na težko pot.“

Vsako leto se je katoliška mladina iz Skopja in drugih župnij zbirala na praznik Marijinega vnebovzvetja pri Letniški Mariji. Kot smo že rekli, je tja romala tudi Gondža in njeni domači.

Ko se je dokončno odločila, da gre v misijone v Indijo, so bili mnogi presenečeni, čeprav je marsikdo to tudi pričakoval.

Na slovesnosti za praznik Marijinega vnebovzvetja leta 1928 je Crnogorsko Marijo v Letnici prosila za blagoslov, preden se odpravi na dolgo pot.

Slovo od Skopja

Prijatelji so se hoteli od nje posloviti in ji zaželeli srečno pot in uspeh v poklicu. Zato so se odločili, da bodo priredili „Velikonočno akademijo“. Druga točka „Slovo“ je bila posvečena Gondži Bojaxhiu.

Zvečer pred odhodom se je zbra-

la katoliška mladina iz župnije, da bi v pesmi in pogovoru preživela nekaj ur z njo v hiši Drane Bojaxhiu v Vlaški ulici. To je bilo za vse ganljivo in žalostno srečanje, posebno še za njeno mater.

Gondža je vstopila v „Družbo sester Blažene Device Marije iz Loreta“ (loretinke), ki so delale kot misijonarke v Indiji. Vse je bilo pripravljeno za dolgo potovanje. Ob tem zadnjem srečanju je Lorenc Antoni v svoj dnevnik zapisal: „Pred 25. septembrom 1928 smo se zbrali v Gondžini hiši, da bi se poslovili. V znamenje hvaležnosti in v spomin je vsak prinesel kakšno darilo: svinčnik, knjigo ali kaj podobnega. Jaz sem ji prinesel zlato nalivno pero, ki sem ga veliko uporabljal. Veliko ljudi je prišlo, da bi jo pospremili in se od nje poslovili: otroci, mladi, skoraj vsa župnija, njeni prijatelji in prijateljice. Oči vseh so bile uprte vanjo z mislimi in neizgovorjenim vprašanjem: kaj bo s tem dekletom, ki gre v tako oddaljeno in tujo deželo kot je Indija? Vstal sem prej kot običajno. Najprej sem šel v cerkev, nato pa na železniško postajo. Kupil sem tri vozovnice zanje (za Drano, Age in Gondžo). Vsi na postaji so jokali. Tudi ona je jokala, čeprav je prej rekla, da ne bo. Toliko da nisem zajokal ob misli, da izgubljam sorodnico in najboljšo prijateljico. Ob slovesu mi je krepko stisnila roko. Svojo sem ji podal precej hladno, da bi ji olajšal bolečino tega trenutka.

Premakljivi svečnik

2.

Dohitela je sošolca Simona in nekaj časa sta hodila drug ob drugem brez besede. Končno je Jasna vprašala, čeprav je dobro vedela odgovor:

„Kdo je bleknil tisto bedasto o kaplanu?“

„Saj veš, kaj vprašuješ! Saša vendar. Ne more prenesti, da ravnaj z njim kakor z otročajem. On pa je zateleban vate, da mu jemlje sapo, kjerkoli te vidi ali sreča.“

„Ne morem pomagati. Vi drugi se za nas dekleta iz istega

.....

Vlak je odpeljal. S postaje smo mahali z robčki. Dokler se počasi ni začela izgubljati pred našimi očmi, ni nehala pozdravljati. Sonce jo je osvetljevalo s svojimi žarki: bila je kot luna, ki počasi blede v siju sonca, dokler se ni spremenila v majhno točko, ki je vse manjša še vedno pozdravljala in se vedno bolj izgubljala v daljavi. Končno je izginila. Ni je bilo več videti, kakor ne zvezde v sončnem siju...“

razreda sploh ne zmenite. Kakor da nas ni.“

„Naj ti kar po pravici povem, Jasna. Take, kakor si ti, niso za nas.“

„Zakaj ne? Kaj pa je tako odbijajočega na meni?“

„Najprej si za nas prestara. Ne po letih, po vedenju in mišljenju. Potem si za nas preveč pametna. Kdo pa naj živi s človekom, ki vedno vse bolje ve. In tretjič, kar je pravzaprav prvič, mi smo za tebe smrkavci, s katerim se ne moreš resno pogovarjati.“

„Kaj pa sem ves čas delala, če ne se resno pogovarjala! Tebi se pa čudim. Veren si, k mladinski skupini hodiš, vsako nedeljo te vidim pri maši, ko bi pa bilo treba stegniti jezik in mi vsaj malo pomagati braniti vero, se pa potajš in ni nobene besede od tebe.“

„Najprej nisem več pri skupini.“

„Zakaj pa ne?“

„Čisto preprosto, ker dva ni sta skupina.“

„Ne razumem, kam meriš.“

„Mislim, da dobro razumeš.“

Skupina se je razrahljala kakor pesek ob obrežju, **ko vanj pliv-**ka voda. Molčim pa zato, ker že ti vedno preveč govoriš in se ihtavo zaletavaš tja, kjer ni nobene smeri. Tudi jaz bi te s tovarišico vprašal, koga pravzaprav zagovarjaš, koga braniš? Ali mor-da misliš, da boš s svojim zale-tavim dokazovanjem koga prepri-čala? Niti najmanj. Vera vendar ni neka razvidnost, vera je božji dar, ki ga je treba preprosto in vdano sprejeti. Veš, Jasna, vedno se nekoliko bojim, ko te poslu-šam, da si sama v sebi nekje ne-gotova, kar se vere tiče in ka-kor da predvsem sama sebe pre-pričuješ o tistem, o čemer dvo-miš.“

„Morda imaš prav, saj je tudi trden kristjan potreben vedno no-ve potrditve, vedno novega zago-na, sicer omahne. Toda mene do zadnjega vlakna moje biti bôli, ko večina v razredu za Cerkev ne najde nič dobrega, v njeni prete-klosti nič pozitivnega, kakor da smo vse do osvobodilnega boja tičali vsi skupaj v samem zlu in in so nad nami vihteli svoj bič duhovniki, škofje in papeži, ka-kor da ni bilo nobene druge o-blasti na svetu, nobenih drugih mogočnejšev. In k temu vendar moram nekaj reči. Seveda je mol-čati lažje, zato ti molčiš.“

„Ne zato, ampak zato, ker vem, da so mnogi dokazi lahko samo dokazi zame, ne pa za druge. Kdor ima drugačen nazor, vse dokaze tako izpelje, da ga v nje-govem nazoru potrdijo. Saj tudi

mi kristjani tako delamo. Stvar pač tako razlagamo, da dobimo zaželeni uspeh.“

„Hočeš reči, da se slepimo.“

„Niti najmanj. Toda upošteva-mo pač tisto stran resnice, ki vo-di k našemu cilju. Resnica pa ima tudi drug obraz.“

„Razumem. Zgodovinska resni-ca je že taka. Ima dvojni ali trojni obraz, v knjigah pa je prikazan tisti, kakor ga je hotel videti zgodovinar, ki je dogodke gledal skozi svoj pogled na svet.“

„Tako je. Zato je zgodovinska resnica taka, toda ni samo taka in če je polresnica, je lahko slabša od laži.“

„Zato pa je treba tem bolj bra-niti drugo plat, ti se pa tega o-giblješ.“

„Ne zaletavam se vanje, ker imajo tudi oni svoj prav.“

„Si pač iz drugega testa. Jaz ne morem molčati, čeprav mi to škoduje pri ocenah, pa tudi pri-ljubljenosti.“

„Glede priljubljenosti se ne mo-reš pritoževati. Vsi smo te imeli radi in si bila ponos razreda. Sa-mo zdaj...“

„Kaj samo zdaj? Kaj je zdaj z mano narobe? Povej odkrito, kaj misliš.“

„Bom povedal, čeprav vem, da se ti zamerim. Toda nekdo ti mo-ra povedati, ker si ti sama slepa in ne moreš videti stvari takih, kakršne so.“

„Pa kaj melješ tako na dolgo! Povej vendar, kar bi rad pove-dal.“

„Rad pravzaprav ne. Toda iz-

gubljaš priljubljenost, odkar toliko letaš za kaplanom.“

„Ti, Simon, ti mi to praviš? Da letam za kaplanom? Si znorel ali kaj? Kdaj in kje sem letala za njim, to mi povej! Vedno smo rekli: Dokaži, kar trdiš, zato tudi ti zdaj dokaži, kar trdiš, sicer so tvoje besede grdo obrekovanje in nič drugega.“

„So stvari, ki so jasne in jih ni treba dokazovati. Gre samo za to, ali jih hočemo videti ali pa se še dalje slepimo. Jasna, ti doma lepo na tihem premisli svoj odnos do kaplana in si odgovori neusmiljeno po resnici, in boš videla, do kakšnega zaključka boš prišla.“

„Saj si nor, Simon! Za koga me pa imaš?“

„Saj te, Jasna, niti ne sodim niti ne obsojam. Presoditi se moraš sama. In če je v tebi le kanček tistega trdnega prepričanja, krščanskega prepričanja, kakor ga kažeš v debatah, potem tudi ravnaj tako, da bo z vsem tem v skladu. Sicer bo vse tvoje govorjenje v obrambo Cerkve kakor klopotanje klopotca v goricah.“

Poslovila sta se brez besed. Vsak je šel v svojo smer in tudi z mislimi je grebel vsak v svojo smer.

Jasna je že nekaj tednov stanovala pri svoji teti Slavici. Toda samo med tednom od ponedeljka do petka. Vsak petek se je s kolesom odpeljala domov k očetu, ki je imel posestvo v dvanajst kilometrov oddaljeni vasi. Oče je bil sam, ker mu je že-

na, Jasna mati, umrla pred tremi leti za rakom.

Do materine smrti so bili Trplanovi izredno dobra in skladna družina in Jasna ne bi za nič na svetu kakšen dan ostala v mestu, ampak je komaj čakala, da se po šoli odpelje v prijetno in toplo domače gnezdo.

Mati je bila izredno potrpežljiva ženska in je tudi svojo bolezen prenašala, kakor da ji pravzaprav nič ni. Vse do konca je opravljala vsa dela, samo zadnje dni, ko so bile bolečine neznosne, je legla in ni več vstala iz postelje. Jasna ji je stregla z brezmajno potrpežljivostjo in ljubeznijo, prav tako pa tudi mož, ko Jasne ni bilo doma.

„Kaj je moja bolezen, ko imam tako skrbno postrežbo!“ je večkrat rekla mati, ki so ji moči tako naglo pohajale, da je kmalu bila samo še kost in koža. Čedalje bolj je bila odsotna, kakor da moža in Jasne sploh več ne opazja. Nekaj časa so ji prsti še prebiral jagode rožnega venca za moža, za edinko Jasno, potem so tudi prsti izgubili občutek za stvarno in zdaj so molile menda samo še velike, motne in v daljavo uprte oči.

Nekaj zgodnjega jutra je mati mirno zaspala, kakor da je začela sanjati nekaj lepega. Še precej dni po ženini smrti je mož Marko hodil kakor mesečen. Ni znal prijeti za nobeno delo, ni se dobro zavedal, kdaj je jutro in kdaj večer, kaj je treba opraviti pri živini; nikoli pa ni pozabil

obiskati ženinega groba, ob katerem je stal sključen in nebo-gljen, da se je smilil vsakemu človeku, ki ga je videl v njegovi žalosti.

Jasna je toliko prejokala, da so jo sosedge hodili tolažit in grajat, da se ne sme prepustiti toliki žalosti, saj mora živeti dalje in skrbeti za očeta, dokler ne pride k sebi in bo zopet poprijel za delo.

„Nobene drug pomoči ni, Jasna, rešilo te bo delo. Zavzemi se za vrt, za hišo! Urejuj, čisti in ne daj si niti minuto miru, pa bo žalost premagana.“

„Predvsem se pa moraš žalosti braniti. Ne smeš je negovati, sicer bo uničila vajin dom. Misliš, da bi bilo pokojni materi prav, ko bi videla, koliko se trapiš?“

„Živeti je treba naprej, čeprav izgubimo svoje najdražje,“ so Jasni dopovedovali in počasi se je vdala temu, česar pač ni mogla spremeniti.

Res je Jasna vse delo vzela na se, čeprav ji je bilo komaj petnajst let. Delala je s tolikšno skrbjo, da je sosede niso mogle prehvaliti. Očetu pa je bila po ženini smrti zares nedopovedljiva tolažba. Kot deklica ni kazala posebne privlačnosti, zdaj pa, ko se je razvila v dekle, je bila postavna in zelo lepa, da je očeta kar napihovalo od ponosa. Poleg tega je bila Jasna v šoli ves čas odličnjakinja in ni bilo naloge, ki ji ne bi bila kos.

Pri vsem tem pa je Jasna ostala skromna in zdelo se je, da se

svoje lepote in nadarjenosti niti ne zaveda. Že od začetka se je vključila v veroučno skupino in ni zamudila nobenega sestanka in nobene prireditve. Z veseljem je sodelovala pri vsem, kar je bilo treba in rada je sprejemala naloge, ki so se jih druga dekleta otepala.

Bila je v drugem letniku, ko so dobili v mestno župnijo, kamor je hodila v šolo, novega kaplana Zdravka. Od vsega začetka se je bolj od drugih navezala nanj in postal ji je nekakšen voditelj, svetovalec, kaj naj bere, kako naj študira in kako naj odgovarja na razna izzivalna vprašanja. Niti sama ni vedela, kako in kdaj se je navezanost stopnjevala, da ji je kaplan postajal vedno bližji, vedno bolj polna ga je bila, da je legla ob misli nanj in vstajala z mislijo, kaj bo danes rekel, kako bo danes govoril z njo, kajti že nekaj časa ni bilo dneva, da ga ne bi obiskala. Včasih je imela resničen vzrok, da je za nekaj minut ali tudi za pol ure skočila k njemu, včasih si je pa vzrok izmislila, samo da je lahko z njim poklepetala. Vse je bilo lepo, vse tako brez krivde. Imela je človeka, ki jo je razumel in kateremu se je kmalu zaupala, sicer pa ni imela posebnih skrivnosti. Vse njune pogovore bi lahko slišal kdorkoli in bi bil lahko navzoč pri vsakem njunem sestanku.

Danes, ob tem zahajajočem majskem dnevu, pa je njeno čisto nebo prekrila siva puščoba.

Jasna ima kaplana, so rekli, Jana brani svojega kaplana, premisli čisto odkrito svoj odnos do kaplana, Jasna, ji je ob slovesu rekel Simon.

Kaj naj premisli? Saj je vendar vse tako preprosto.

„Da ima kaplana rada, Zdravka, dragega Zdravka? Kaj pa je bolj naravno kot to? Saj se vsi moramo imeti radi med seboj. In dober je, prijazen, nikoli dolgočasen in nikoli mu nisem odveč, v napotje, vedno ima zame čas. Izobražen je in na njegovo mnenje se lahko zanesem.

Toda pazi, Jasna, Zdravko je tudi moški, fant. Ne gledaš za njim predvsem zaradi tega? Bodi si odkrita. Odgovori si na to, kakor pred božjo sodbo, po resnici in pravici.

Če tudi, morda tudi zaradi tega, ne bom tajila, toda ti nagibi so le postranski.

Nekoč so bili postranski, toda zdaj postajajo vse bolj odločilni. Saj si želiš njegove bližine, da bi se te dotaknil, te pobožal. Ali ne sanjaš o tem, kadar spiš in kadar bediš, Jasna? In tu se začne nekaj, kar je še najbolj podobno velikemu trpljenju, saj iščeš pot v slepo ulico, v zagato, iz katere ni izhoda, v trpljenje, ki mu ne najdeš dna.

In kaj naj storim?

Pusti Zdravka pri miru. Čim manj ga obiskuj, čim ohlapnejši naj postanejo vajini stiki.

Samo tega ne, moj Bog, samo

tega ne! Da bi se odpovedala obiskom, da ga ne bi mogla vsak dan vsaj malo videti? To bi bilo prekruto, to bi bilo uničenje mojega bistva, neke vrste samomor! Tega nihče ne more zahtevati od mene.“

Jasna se je zgrozila pred praznino, ki ji je zijala naproti. Kako pa naj živi brez teh kratkih in bežnih snidenj, ki vendarle napolnjujejo njeno življenje, osončijo njene dni, jih prežarijo s svetlobo in mavričastimi barvami. In zakaj ne bi mogla te sreče ohraniti? Kaj je v tem narobe? Kdo in zaradi česa naj ti prepove, ko pa v tem ni nič slabega?

Fernando Cardenal ni več jezuit

10. decembra 1984 je osrednje vodstvo jezuitov v Rimu objavilo novico, da nikaragovski minister za vzgojo Fernando Cardenal ni več član jezuitskega reda. Vrhovni predstojnik reda mu je že pred meseci pisal pismo, v katerem ga je prosil, naj se v skladu s predpisi novega Zakonika cerkvenega prava odpove službi v marksistični nikaragovski vladi, če pa tega noče storiti, bo pač moral zapustiti redovno skupnost. Fernando Cardenal ni maral pustiti ministrske službe.

V sandinistični marksistični vladi sta poleg njega še 2 duhovnika ministra. Zunanji minister je Miguel D'Escoto, minister za kulturo pa Fernandov brat Ernesto Cardenal, znan tudi kot pesnik. Vsi trije so poslušno orodje marksističnega režima.

med nami v Argentini

Slovenske sobotne šole v Argentini v šolskem letu 1984

OSNOVNE ŠOLE

Balantičeva šola v San Justu

Učencev 83 (dečkov 41 in 42 deklec).

Voditeljica: Angelca Klanšek; katehet: dr. Alojzij Starc; učiteljice: Kristina Jereb, Nežka Kržišnik, Danica Malovrh, Jožica Malovrh, Magda Zupanc, Marija Zupanc, Irena Poglajen; petje: Anica Mehle; pomoč učit. zboru: Ivanka Puhek; predsednik šolskega sveta: Ivan Zupanc.

Baragova šola v Slovenski vasi

Učencev 61 (29 dečkov in 32 deklec).

Voditeljica: Zdenka Jan; kateheti: Jaka Barle, Ladislav Lenček, Janez Petek; učiteljice: Janja Šušteršič, Marija Nežka Levstek, Marija Olga Levstek; predsednica šolskega sveta: Marija Sušnik.

Jegličeva šola v Slovenski hiši

Učencev 26 (13 dečkov in 13 deklec).

Voditeljica: Marjana Batagelj; katehet: Janez Pintar; učiteljice: Eva Schiffrer, Marjeta Dobovšek in Pavlinka Dobovšek; knjižničarka Miroslava Albano; predsednik šolskega sveta: Janez Mežnar.

Tečaj slovenščine za kasteljansko govoreče otroke: učencev 18 (11 dečkov in 7 deklec); voditeljica: Marjana Batagelj; učiteljici: Irma Pérez in Veronika Fink.

Jurčičeva šola v Carapachayu

Učencev 17 (13 dečkov in 4 deklec).

Voditeljica: Mara Pleško; katehet: Matija Borštnar; učiteljice: Vilma Vodnik, Marjana Pirc, Marjeta Slabe; petje: Anica Klemen; predsednik šolskega sveta: Marjan Amón.

Prešernova šola v Castelarju

Učencev 47 (22 dečkov in 25 deklec).

Voditeljica: Mija Markež; kate-

het: France Bergant; učitelji: Helena Dolinšek, Nadica Kopač, Veronika Zorc, Monika Češarek, Iva Vivod, Pavle Rant; petje: Anka Gaser; telovadba: Cvetka Kopač; predsednik šolskega sveta: Avgust Poglajen.

Rožmanova šola v San Martinu

46 učencev (30 dečkov in 16 deklic).

Voditeljica: Katica Dimnik; katehet: dr. Jure Rode; učiteljice: Bernarda Ziherl, Stanka Oberžan, Regina Truden, Olga Lenarčič, Metka Kahne; telovadba: Regina Truden in Ana Marija Podržaj; predsednica šolskega sveta: Cirila Žužek.

Slomškova šola v Ramos Mejiji

Učencev 81 (39 dečkov in 42 deklic).

Voditeljica: Helena Malovrh; katehet: Jože Škerbec; učitelji: Marjan Loboda, Vladi Selan, Alenka Poznichič, Saša Omahna, Olga Urbančič, Terezka Žužek, Karla Malovrh, Vera Breznikar, Alenka Smole, Alenka Magister; pevovodkinja šolskega zbora: Anica Šemrov; predsednik šolskega sveta: Lojze Lavrič.

Šola sv. Cirila in Metoda v Mendoza

Učencev 41 (23 dečkov in 18 deklic).

Voditeljica: Lenčka Božnar; katehet: Jože Horn; učiteljice: Jadranka Ovčjak, Francka Grintal in Angelca Bajda.

Tečaj za kasteljansko govoreče učence (6 dečkov in 13 deklic) vodi Marjanca Bajda in učita Helena in Nežka Bajda. Petje v obeh skupinah

vodi Marjanca Bajda.

Krekova šola v Tucumanu

Učencev 10; voditeljica: Jožejka Žakelj, učili so Jožejka Žakelj (splošno), Danica Draksler (vrtec), inž. Jože Žakelj (verouk).

Aljaževa šola v Bariločah

Učencev 6 (3 dečki in 3 deklice).

Voditeljica: Milena Arko; učiteljice: Lija Kambič, Katica in Zalka Arnšek.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJI

Srednješolski tečaj

ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši

Število dijakov (v 1. razredu 26 in 2 dopisna; v 2. r. 29; v 3. r. 32; v 4. r. 34 in 2 dopisna; v 5. r. 42).

Ravnatelj: Pavle Rant; profesorji: msgr. Anton Orehar, dr. Katica Cukjati, Tine Debeljak ml., prof. Tomaž Debevec, Mirjam Jereb, Andrej Krečič, dr. Marko Kremžar, Veronika Kremžar, lic. Albin Magister, Rezi Marinšek, lic. Franci Markež, prof. Metka Mizerit, prof. Cvetka Pavlovčič, Lojze Rezelj, Minka Simčič, prof. Neda Vesel, Mirjanka Voršič, knjižničarki: dr. Nataša Krečič in Kristina Pérez, tajnica: Marjana Marn.

Srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka v Slovenski vasi v Lanusu

Dijakov 25 (9 deklet in 16 fantov).

Ravnatelj: Dušan Šušteršič; poučevali so: verouk - Jože Bokalič in Marko Cukjati; nastop - Ladislav Lenček; slovensko slovnico in slov-

stvo . Lovre Jan, Andrej Rot in Dušan Šušteršič; zgodovino .- dr. Andrej Fink in Anton Gale.

Srednješolski tečaj v Mendoza

Dijakov 17.

Voditelj tečaja: inž. agr. Marko Bajuk; poučevali: Jože Horn (verouk), prof. Božidar Bajuk (sloven-

ski jezik), inž. agr. Marko Bajuk (zemljepis, slovenščina in slovstvo), prof. Vera Ašič Bajukova (konverzacija).

Srednješolski tečaj v Bariločah

6 dijakov. Poučevala dr. Vojko Arko (zgodovina) in Zalka Arnšek (verouk).

Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1984

Podatke ponatiskujemo iz Oznani-
la.

Krščeni so bili: Martin Alfred Urbančič, Sergij German Novak, Pavel Damijan Bevčar, Karel Alfred Kavka, Majda Pavlinka Martens Kelc, Štefan Andrej Grabnar, Veronika Tatjana Pograjc, Franci Martin Dolinar, Nevenka Pavlovčič, Erika Adrijana Dacar, Pavel Anton Mlinar, Martin Markež, Janez Pavel Zanini Tominc, Aleksander Javoršek, Tomaž Gregor Vombergar, Friderik Levstek, Marija Barbara Hribar, Tomaž Ahlin, Danica Smrekar, Marta Gabrijela Levar, Luka Franc Hrovat, Marija Magdalena Jerman, Helena Andreja Sterle, Andrej Štefan Belec, Matija Jenko, Kristijan Gutiérrez Repič, Ana Marija Črnak, Martina Marija Lacomte, Erika Lucija Ribnikar, Pavel Friderik Aleš, Marjana Gizela Žumer, Damijan Jože Petelin, Erika Marija Bohinc, Marta Nežka Grintal, Matija Štrubelj, Andreja Boltežar, Marija Angela Skvarča, Ferdinand Zani Fer-

jančič, Janez Avgust Marinček, Marija Evangelina Hirschegger, Marjan Bratuž, Martin Emil Rozina, Marija Lucijana Žumer, Noemí Bregar, Marija Helena Bajuk, Gabrijel Marjan Šenk, Leonard Danijel Berčič, Jurij Danijel Ferjančič, Friderik Danijel Gelb, Elizabeta Marija Moline-ro Mastnak, Marjan Nikolaj Reina Cesar, Danijel Troha, Avguštin Jože šmon, Matjaž Žužek, Pavlina Andreja Sršen, Jurij Ignacij Mustar, Aleksander Ocvirk, Gabrijela Novak, Matija Alfred Sgarbatti Pregelj, Veronika Rot, Damijan Aleksander Obriskal, Matjaž Aleksander Marušič, Marija Celeste Mulc, Luka Hirschegger in Herman Aleksander Zupan.

Poročili so se dr. Alenka Belič in dr. Roberto Fantini, Tone Kastelic in Lučka Marinček, Franci Gričar in Bernarda Durič, Marija Žagar in Juan Carlos Corsiglio, dr. Rudi Vidmar in Ivanka Čop, Marta Pregelj in Werner Plath, Jože Lunder in Kristina Gredar, Martin Jeretina in Monika Rant, Marjan Žerovnik in

Marta Rezelj, inž. Marko Fink in Kristina Vovk, Monika Mavrič in Carlos María Beltrami, Mojca Flisar in Hugo Soriano, Boris Sajovic in Lidia Serra, Marko Mele in Andreja šeme, Miha Peršuh in Mónica Ilvento, Lojze Strle in Marjetka štefe, Jože Markež in Majda Čargo, Jože Gelb in Stella Zarnik, Lučka Smersu in Omar Santana, lic. Martin Dobovšek in Marjanka Lenarčič, Peter Lobnik in Silvia Astone, Stane Mehle in Vera Adamič, lic. Andrej Mele in lic. Pavla Andrejak, Martin Jerman in Lucía Angaut, Milan Levstik in Liliana Bordu, Gregor Pavšer in Marisa Ulloa Miha Bokalič in Marija Žagar, Peter Anton Bidovec in Patricia Noemí Fernández, Jože Peter Potočar in Graciela Mónica López, Rihard Goddec in Irena Malovrh, Bernarda Terezija Hirschegger in Angel F. Godoy, Cvetka Opeka in Ariel Olivari, Monika Bezljaj in Daniel Esquivel, Robert Eiletz in Nora González, Janez Krvina in Mónica Teresa Campoy, Kristina Marija Marolt in Miguel Angel Montañez, Jože Korošec in Francka Klanjšček, Jure Truden in Mirjamka Voršič, Vinko Truden in Julka Keržič, Amalija Omahen in Roberto Walter González.

Umrli so: Janez Pekolj, Franja Stare, France Malovrh, Jože Prijatelj, otrok Kristina Marija Žakelj, Anton Gutman, Teodora Sfiligoj, Vlado Jeriha, Ivanka Kalan, Janez Čuček, Marija Willenpart, Anton Stepančič, Terezija Tašner, Jože Brezavšček, Alojzija Ašič, Stanislav Čuk, Vida Peršuh, slov. dušni pastir Ma-

tija Lamovšek, predsednik NO Miloš Stare, Jože Ileršič, Slavimir Batagelj, Marija Malavašič, Nežka Preložnik, Ivan Kočar, Anton Paulin, Terezija Krpan, Stanko Kirn, štefan Lipičar, Ela Barak, Ciril Lazar, Mirko Humar, Miha Strgar, Ema Ingnisch, Alfred Markosič, Jože Jevnikar, France Gerkman, Tilda Eiletz, Milena Drenšek, Romuald Zimič, Frančiška Štern, Fani Korošec, Emil Klanjšček, Franc Baraga, Marija Markež, Kristina Soler, Srečko Rus, Vladimir Mrzlikar, Ana Janežič, Franc Erjavec, Regina Mozetič, notar Josip Lesar, Alojzij Sedej, Ana Črnugelj, Julijana Grabnar, Ciril Masič, Ana Margarita Mizerit, Pavle Rant, Mirko Kunčič, Gizela Močnik, Dominik Heinrichar, Marija Jurjevčič in Antonija Kocjan.

Popravek

V januarski številki DŽ je imel članek našega sodelavca Avgusta Horvata v naslovu napačno ločilo. Pravilno bi moralo biti: Človeka nikar? (Vprašaj in ne narekovaj). Avtorja in bralce prosimo, naj oprostijo.

Nov slovenski dušni pastir

Pred kratkim je vstopil v zbor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini g. France Cukjati. Rojen je bil 12. oktobra 1952 v Buenos Airesu. V Argentini je obiskoval osnovno in srednjo šolo ter dve leti bogoslovja. Bil je tudi učenec in dijak naših šol. Vsa leta je deloval v naših mladinskih organizacijah. Zadnja štiri leta

bogoslovja je opravil na ljubljanski bogoslovni fakulteti. G. Cukjati, novi slovenski dušni pasitr, se bo med nami posebej posvetil mladini in mladinskim organizacijam ter okraju Carapachay.

Občni zbor SD v San Martinu

9. decembra je bil redni občni zbor Slovenskega doma v San Martinu. Po poročilu odbornikov je bil izvoljen novi odbor: predsednik Stanislav Zupančič, odborniki: Franc Fajfar, Franc Lobnik, Marjan Josenovec, prof. A. Zupan, Marjan Boltežar, Stanko Oberžan, Milan Keržič, Janko Dimnik, Marjan Petkovšek, Jože Skale ml., Tone Podržaj ml., ing. Miha Potočnik, Stane Kahne, Tone Avguštin, Rudi Dimnik, Marko Jerman, Tone Možina, Vladimir Petkovšek, Ana Marija Podržaj, Lojze Rezelj ml., Rudolf Smeru in Lojze Tašner, v nadzornem odboru so Franc Hrovat, Saša Golob, Franc Zorec, Franc Zorko, Tone Žagar, Janez Dimnik; vzajemni sklad vodijo Rudolf Ribnikar, Rafael Telič in Jože Ziherl st.

Božični prazniki

Med argentinskim ljudstvom je božič zlasti važen za družinska srečanja. Tudi Slovenci Vélikega Buenos Airesa še posebej ob praznikih začutijo, da spadajo k eni slovenski katoliški družini in da se morajo zato zbrati skupaj ne le k božičnim družinskim obredom in okrog družinske mize, temveč tudi k slovenski mašni daritvi, da skupaj s sorjaki

in s slovensko božično pesmijo praznujejo Gospodov prihod in si nato s prazničnimi voščili sežejo v roke. Polnočnica v Slovenski hiši je tudi ob zadnjem božiču priklicala toliko rojakov, da so napolnili cerkev in dvorišče do zadnjega kotička. Pel je mladinski zbor iz San Justa. Tudi na božični dan so krajevne slovenske maše zbrale veliko rojakov, mladina, ki se v presenetljivo visokem številu zbira, pa je pripravila po mašah še posebna mladinska božična srečanja.

Duhovne vaje

Enodnevnih duhovnih vaj v zavodu sv. Vincencija, ul. G. Mistral 3757, Devoto, od sobote 15. decembra od 18. ure do nedelje 17. do 17. ure se je udeležilo 81 žena, en teden kasneje pa 41 mož. Oboje je vodil p. dr. Lojze Kukovica.

Zadnje prireditve v letu 1984

V nedeljo 4. novembra je bilo v Slovenski hiši srečanje raznašalcev našega tiska ob 35-letnici tednika „Oznaniło“.

Zveza slovenskih mater in žena je svoj novembrski sestanek posvetila spominskemu razgovoru o škofu dr. Gr. Rožmanu ob 25-letnici njegove smrti.

V soboto 10. novembra je imel srebrno mašo v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi salezijanski duhovnik Ivan Lužovec.

Isti dan je imel odbor Počitniškega doma dr. Rudolfa Hanželiča v

Slovenski hiši svoj redni občni zbor.

10. in 11. novembra je bila na Slovenski pristavi v Castelarju ponovitev igre „Naša apostola“.

V soboto 11. novembra zvečer je Slomškov dom izročil diplome častnega članstva mons. Antonu Oreharju, Hermanu Zupanu st. in dr. Tinetu Debeljaku, sprejel za člane skupino deklet in fantov, nato pa je bila skupna večerja.

Na novembrskem duhovniškem sestanku je imel duhovno misel dr. Alojzij Starc o notranjem življenju škofa Rožmana, dr. Mirko Gogala pa predavanje o novem Zakoniku cerkvenega prava v zvezi z evharištijo.

Konec novembra ali v začetku decembra so bile po vseh slovenskih sobotnih ljudskih in srednjih šolah sklepne prireditve. 1. decembra je bil v dvorani Slovenske hiše kulturno-zabavni večer abiturientov Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. M. Bajuka.

V nedeljo 2. decembra je bilo v cerkvi Marije Pomagaj prvo obhajilo otrok, naslednjo nedeljo pa 2. slovesno obhajilo po krajevnih verskih središčih.

2. decembra so rojaki v Bariločah napravili spomladanski izlet k jezeru Mascardi, kjer so praznovali slovenski narodni praznik 29. oktobra in razdelili nagrade zmagovalcem 29. slovenskih smučarskih tekem. 8. decembra je bila po maši Branka Jana v Planinskem stanu lutkovna pred-

stava (Zalka Arnšek), nato pa miklavževanje.

Miklavževe prireditve so bile tudi po vseh slovenskih šolah in krajevnih domovih in so zbrale malone vse otroke slovenskih družin.

Na praznik Brezmadežne, 8. decembra, je imela ramoška verska skupnost vsakoletno romanje v cerkev Marije Pomagaj v Slov. hiši.

Mladina je proslavila Brezmadežno v nedeljo 9. decembra z mladinsko mašo in prireditvijo v dvorani.

14. decembra je Slovenska kulturna akcija imela v Slovenski hiši sklepno prireditev ob svoji 30-letnici: po zahvalni maši v cerkvi Marije Pomagaj je bilo srečanje v obednici s spominsko besedo predsednika Ladislava Lenčka in nato z zakusko.

14. decembra je bila slovesna otvoritev slovenske potovalne agencije Ilirijatur v San Justu.

V nedeljo 16. decembra sta imeli mladinski organizaciji Slovenska dekliška organizacija in Slovenska fantovska zveza zvezna občna zбора. Za novo poslovno leto sta bila izvoljena Helena Loboda za predsednico SDO in Tone Malovrh za predsednika SFZ. Pred tem so bili po vseh krajevnih slovenskih središčih občni zbori krajevnih odsekov.

V soboto 22. decembra zvečer je bila v Slovenski hiši božičnica v priredbi ZSMŽ in Vincencijeve konference.

V nedeljo 23. decembra je bila

srebrna maša Matije Borštnarja, slovenskega dušnega pastirja za rojake v Carapachayu. Po maši v cerkvi Marije Kraljice je bila akademija in večerja v Slovenskem domu v Carapachayu.

26. decembra je odšla otroška kolonija v Počitniški dom dr. R. Hanželiča v kordobskih hribih pod vodstvom Marjane Marn.

Silvestrovanja so bila za konec leta v vseh krajevnih domovih.

„Tridentinska maša“

Kongregacija za bogoslužje je 3. oktobra 1984 poslala vsem predsednikom škofovskih konferenc pismo, s katerim dovoljuje določenim duhovnikom in skupinam, ki so ostali navezani na tako imenovan „tridentinski obred“, staro latinsko mašo. Krajevni škofje so dobili pooblastilo, da smejo uporabljati indult, na temelju katerega smejo duhovniki in verniki, ki jih je treba v prošnji na krajevnega škofa natančno navesti, uporabljati rimski misal, izdan leta 1962. Pri tem pa morajoupo števati te določbe:

a) Enoumno in javno mora biti ugotovljeno, da zadevni duhovnik ali zadevni vernik nikakor ne soglaša s stališčem tistih, ki oporekajo zakonitost in pravovernost rimskega misala, ki ga je 1970 razglasil Pavel VI.

b) Maševanje mora biti pridržano izključno za skupine, ki za to prosijo, in sicer v cerkvah ali oratorijih, ki jih določi škof, na dneve

in pod pogoji, ki jih določi škof.

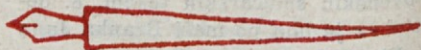
c) Ta maša more biti opravljena po rimskem misalu iz leta 1962 in v latinskem jeziku.

Modestov dijaški dom v Celovcu

Družba sv. Mohorja v Celovcu je zgradila za slovenske dijake in študente na Koroškem nov dijaški dom, ki je prejel po sv. Modestu, apostolu karantanskih Slovencev, naslov „Modestov dom“. Slovesno odprtje stavbe, ki je zrasla v neposredni bližini zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, je bilo 17. novembra 1984. Dom je odprl avstrijski zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger, blagoslovil pa ga je celovski škof dr. Egon Kapellari. Oba sta tudi spregovorila priložnostne besede.

Odločitev za novi dijaški dom je dozorela 1980, z gradnjo pa so pričeli 1983 v marcu. Dom obsega 2 trinadstropni hiši, ki sta med seboj povezani; v njem je prostora za 150 srednješolcev in študentov, ima prostano jedilnico, dvorano za prireditve, telovadnico in kapelo, posvečeno sv. Modestu. Vodijo ga slovenski salezijanci.

Denarna sredstva so prispevali zvezno ministrstvo, ministrstvo za znanost in umetnost, koroška deželna vlada, celovška škofija, urad zveznega kanclerja, ameriški Slovenci in še mnogi drugi.

Novice IZ SLOVENIJE

Spomenka Hribar o domobrancih

Že pol leta je natisnjen „Kocbekov zbornik“ — in prav toliko časa spravljen pod ključ. V tem zborniku je 10 piscev napisalo svoje misli o Kocbekovem življenju in delu. So to Dimitrij Rupel, Jože Snoj, Janez Gradišnik, Andrej Capuder, Tine Hribar, Ivan Urbančič, Taras Kermavner, Denis Poniž, Niko Grafenauer in Spomenka Hribar.

Kocbek, pravi Spomenka Hribar, je spregovoril o pomoru belogardistov in drugih v Kočevskem Rogu kot o tragediji, ki kliče tudi nas, da zavzamemo do nje svoje zavezujoče stališče. Med drugim pravi ona tudi tole:

„Jasna in pogumna zavest bi zmogla ne le priznanje tega zločina kot zločina, temveč bi zmogla tudi to, da bi ti množični grobovi, kjer koli že so, postali eno od svetih mest na naši zemlji, dostopni ljudem, da jih obiskujemo — če ne že to, da se te žrtve prekopljejo in dostojno pokopljejo, kakor je to primerno naši civilizaciji in kulturi. Ne zato, ker so bili domobranci, ampak ker so bili ljudje. Mrtvi so mrtvi, drugega „zanje“ pač ni mogoče storiti. Dostojni pogreb bi bil dogodek za nas,

žive; z nami bi se dogodila bistvena sprememba naše zgodovinske biti, saj bi bili sposobni sprave s smrtjo in s svojo lastno zgodovino.

Da bi že enkrat nehali sektašiti med mrtvimi!

Sredi Ljubljane, v njenem srcu, bi moral stati obelisk, ki bi kričal v nebo o tragediji malega naroda, ki je v boju za svoj obstoj po nedoumljivi človeški usodi postal obenem svoj lastni krvnik in kaznovalec. Na tem obelisku naj bi preprosto pisalo: 'Umrli za domovino'. Res so vsi umrli za domovino. Vsak za svojo ljubljeno, izsanjano...“

(Katoliški glas, 29. 11. 84)

Posvetitev cerkve v Ankaranu

2. decembra 1984 je koprski škof dr. Janez Jenko ob navzočnosti nad 60 duhovnikov, načrtovalcev in gradbenikov in nad 1500 vernikov posvetil novo cerkev sv. Miklavža v Ankaranu v Koprskem zalivu. Prvo prošnjo za novo cerkev je vložil 1965 Franc Bole, 1968 jo je ponovil sedanji župnik Ivo Miklave, 1980 je bilo izdano lokacijsko dovoljenje, gradbeno dovoljenje 1982. Tedaj so začeli z gradnjo cerkve, ki jo je načrtoval arh. Ivan Bergant. Marca

1983 je škof Jenko blagoslovil temeljni kamen. Poleg cerkve so zgradili tudi veroučne učilnice in župnišče.

Anton Stres — doktor filozofije

30. novembra 1984 je lazaristovski duhovnik Anton Stres, doktor teologije, doktoriral še iz filozofije na Filozofski fakulteti Katoliškega inštituta v Parizu. V doktorski disertaciji je obravnaval pojmovanje svobode pri Heglu in Marxu. Člani komisije so mu čestitali za pogumno izbiro teze, vztrajno delo in izredno intelektualno moč, ki jo razodeva njegovo delo.

Bralci DŽ poznamo dr. Stresa po njegovih aktualnih člankih, ki jih ponatiskujemo iz Družine.

Partizanščina v vrtcih

Prof. Nace Polajnar je v novembrski družinski prilogi „Družine“ (42/84) zapisal tudi naslednje: „Pred nedavnim mi je prišel v roke vzgojni program za vrtce... V njem se kar nekajkrat omenja obrambna vzgoja. In še je notri kar veliko besed o tem, kako otroke seznaniti z NOB, našo ljudsko armado. Jaz bi jim govorjenje o tem, kako se moramo pripraviti na obrambo, prihranil. Če pa je že potrebno govoriti o NOB, potem jim govorite o vrednotah, ki so občečloveške..., prihranite pa jim krute Nemce in vednozmagujoče partizane. Hotel sem reči, da mi ni do tega, da bi moji otroci v vrtcu poslušali partizanske kávbójke... In zmrazilo me je tudi, da v vsem tistem gradivu ni,

ko je beseda o domovinski vzgoji, niti črke o narodu, narodnostni vzgoji. Kakor da smo sredi Culukafrije, kjer se misli, govori, piše in dojema v culukafriščini...

Neki Zvonko Tarle v komunističnem listu Borba pa opozarja na otroške vrtce, ki so v rokah Cerkve, čeprav Cerkev ne bi smela v skladu z režimskimi predpisi posegati na področje vzgoje in izobraževanja. — „Na Hrvaškem,“ pravi dopisnik Borbe, „pripeljejo starši vsako jutro v cerkvene vrtce okoli 2 tisoč otrok. Ti se igrajo ob Jezusovih slikah. Pred zajtrkom in kosilom otroci najprej žebrajo (molijo) očenaš in šele nato začno jesti...“ —

Teh ran čas ne bo zacelil

Na prodajno knjižno polico je Cankarjeva založba postavila tri nove knjige: mali leksikon Svetovna književnost, Stalinov termidor, Jugoslavska privreda.

„Stalinov termidor“ zgodovinarja Marjana Britovška posega v idejne boje v Rusiji po Leninovi smrti, razgalja Stalinov despotizem, njegove krvave obračune s „sovražniki ljudstva“, z vsemi „tekmeči“ z znanim načelom — za rast socializma.

Stalin! V času od 1922 do 1953 generalni sekretar sovjetske komunistične partije. Vseshkozi obdan z avreolo genija, prvega učenca Lenina, edinega nezmotljivega voditelja

partije, modrega in velikega strateškega genija, očeta narodov, genialnega voditelja delovnega ljudstva, učitelja narodov, simbola vsega progressivnega in naprednega, izvrstnega nadaljevalca nesmrtnega Leninovega dela, tvorca napredne sovjetske vojne znanosti, arhitekta komunizma, nezmotljivega odrešenika sveta, četrtega klasika marksizma!

Stalin! Oglašal se je kot „četrți klasik marksizma“.

Korak za korakom prek trupel milijonov in milijonov ljudi, nedolžnih žrtev, je stopal k vrhuncem božanskega kulta svoje osebnosti in oblasti. Ob njegovi „sedemdesetletnici“ je vsa dramaturgija, film in publicistika bila podrejena slavljenju „Stalinovega genija“, v slogu „kulta boga Stalina“.

„Nezanesljive elemente“ je s terorjem čistil. Njegov tajni kabinet — nekak „laboratorij“ za filtracijo kadrov — je določal usodo in kariero vsakega člana partije ne glede na položaj, od krajevnega sekretarja rajonskega komiteja do člana ljudskega komisariata. Po svojih agentih je z mučenjem izsiljeval od žrtev, da so se razglašale za krive. Ovaduštvo je postalo nalezljiva bolezen v vsej državi. V eni sami čistki je umrlo po ječah, ali pa so bili ustreljeni v taboriščih, blizu dva milijona ljudi. Teh čistk je bilo nič koliko, pri vseh je bilo aretiranih več kot pet odstotkov vsega ruskega prebivalstva. Povprečno je vsaka ruska družina izgubila po enega člana. Ni zaupal partiji mislečih ljudi, temveč partiji predanih, vestnih uradnikov in slepo

poslušnemu glasovalnemu stroju na kongresih. Kar je ta „četrți klasik marksizma“ storil z uboji, sodi v kriminalni kazenski zakonik. Dajal je videz treznega državnika, ki jamči premišljeno in mirno srednjo pot. dajal je videz, da živijo v Kremlju svetniki, ki se odrekujejo sladkostim življenja. Toda — pijančevalne orgije „na najvišji ravni“ so bile za Stalinove termidorce običajna zabava. Strastem svojih učencev je znal ustreči, sam pa je kazal videz asketizma. S svojo amorálnostjo — je povedal o Stalinu Hruščov — je mejil na zločinsko podlega človeka.

Svoja iztrebljenja milijonov Rusov je utemeljeval: Čim večji so uspehi pri graditvi socializma, čim bolj se približuje komunizem, toliko več je razrednih sovražnikov in vse bolj se zaostrojuje razredni boj.

Ob branju „Stalinovega termidora“ se bralcu poraja vprašanje: Kaj je s to poveljano „revolucijo“ v socializmu, da je požrla toliko svojih otrok? Kako je mogla roditi za svojo vrhnjo plast Stalina — tirana, inkvizitorja, despota farizeja, psihopata, moralno etičnega nihilista v politiki, nekulturnega in zločinsko podlega človeka. Ali more čas zaceliti rane? Ali more tisoč kongresov sneti ta madež krvi, ki vpije v nebo, z „razvoja in usode socializma“?

Britovškov „Stalinov termidor“ je prava zakladnica dejstev in podatkov, ki razmišljajočega bralca primorajo k vzporednicam, ki sežejo čez dogajalni prostor in domet same knjige.

(Družina 41 / 1984)

KJE JE KAJ

LETO 52

FEBRUAR 1985

UVODNIK	Temelj zdomstva (Marko Kremžar)	65
NAŠA	Kaj mu pomeni biti Slovenec (Naša luč) ..	66
VPRAŠANJA	Božično pismo slovenskih škofov rojakom po svetu	60
	Slovenske sobotne šole v Argentini v šolskem letu 1984	118
	Krsti, poroke in smrti med slovensko skupnostjo v Argentini 1984	120
	Iz naše kronike	121
LETO POKLICEV	Pogovor s koprskim škofom dr. Janezom Jenkom o duhovnih poklicev	71
ŠKOF	Križa teža in plač'lo (Milan Magister)	76
ROŽMAN	„Sporočila slovenskih škofij“ ob 25-letnici Rožmanove smrti	78
JUBILEJ	Sveti Metod — apostol in učitelj Slovanov, 885-1985 (Pastirsko pismo jugosl. škofov)	80
IZ SLOVENIJE	Izjava slov. škofov o intervjuju V. Grmiča Iz Slovenije	85 125
VERSKI ČLANKI	Božjo voljo spolnjevati (Nadškof A. Šuštar) Točka Omega (Alojz Rebula)	8 89
	Zakramenti odrešenja (Tajništvo za nekristjane)	87
SODOBNA VPRAŠANJA	Kako krepiti moralno zavest? (Anton Stres) Od kod izvirajo človekove pravice? (Anton Stres)	94 96
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Mati Terezija (Lush Gjexji)	109
LEPOSLOVJE	Pesmi o dedu (Mirko Kunčič)	90
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	113
V DRUŽINI	Odnos do staršev (Vital Vider)	99
	O občestveni verski vzgoji v družini (Božidar Bajuk)	101
ZA MLADINO	Vol na plaži (Živko Kustić)	106

AÑO 52

FEBRERO 1985

UVOŽENO OD DOMA

Še vedno podeljujemo priznanja za minulo delo, čeprav vsi vemo, kam nas je pripeljalo.

— — —

Ne obupajmo! Sveila prihodnost je kljub vsemu pred nami. Dnevi so vsak dan daljši.

— — —

Sistema ni treba spremeniti, ker je dober. Dober pa je zato, ker ga ni treba spremeniti.

— — —

Jutri bo boljše, toda danes bo trajalo zelo dolgo.

— — —

Mi smo odprta družba. Nimamo kaj skrivati. Tako je. Bcjim se samo, da zadnje čase nimamo tudi kaj pokazati.

— — —

Mi gremo naprej. Kdor ima benčín, se pa pelje.

— — —

Delavcu gódi dobra beseda. Neprimerno bolj pa dobra plača.

— — —

Glasovi od zgoraj se daleč slišijo, glasovi od spodaj so pa veliko bolj nevarni.

— — —

Je že res, da naša kultura usiha, ampak kljub temu je ne bi smeli zalivati z gnojnico.

— — —

Imam dva sinova: eden ves suknič raztrga na komolcih, drugi pa vse hlače na kolenih. Kaj vendar počeneta?"

„Čisto po tebi! Najprej si se plazil, pozneje pa odrival.“

Maló za šalo...

„Kaj ste res rekli, da je moja hiša navaden ciganski voz, moja žena gos, jaz pa tepec?“

„Ne tega nisem rekel. Drži pa.“

— — —

Za vsak primer. V soboto zvečer vpraša župnik svojega kaplana, o čem misli v nedeljo pridigati.

„O kreposti varčnosti,“ reče ta. „Hvalevredno,“ pravi župnik, „vendar se mi zdi primerno, da nabirko opravimo pred pridigo.“

— — —

Psihiater preiskuje župnika in ga med drugim vpraša: „Ali kdaj govorite v spanju?“

„Ne,“ odgovori župnik, „govorim samo, kadar drugi spijo.“

— — —

Slati časi. Na vratih župnišča pozvoni potujoči kramar, ki prodaja nabožne predmete.

„Kako vam gre kaj kupčija?“ ga vpraša župnik.

„Ej, slabo, slabo, dandanes noben hudič noče kupiti Boga.“

— — —

Škot vidi prijatelja, ki prihaja iz trgovine. „Kaj si kupil?“ ga vpraša.

„Barometer, da bom v prihodnje vedel, kakšno bo vreme,“ odgovori ta.

„Presneti zapravljivec!“ reče prvi. „Zakaj pa imaš potem revmatizem?“

— — —

Starejša dama mlademu pisatelju: „Kupila sem vašo knjigo.“

„A vi ste bili to?“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska V i l k o s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. — ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. — Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1985 (do 28. februarja) \$a 5.700; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

